

● Jacek Kuroń rozmawia z Echem Tygodnia - Str. 6

Niezależny
magazyn
dla każdego

ECHO TYGODNIA

Nr 209 Toronto 16-22 października 1986

Cena \$ 1.00

DUSZPASTERZ

*Kongresowi Polonii
Kanadyjskiej i Weteranom
z dyplomatami pomyslowcami
z serca Hogestawie
M X B + prof. Karol Głuch
Przysławski*

uroczyście spotkanie z Jego Eminencją Prymasem Polski
Ks. Józefem Kardynałem Glęmpem
dnia 11 października 1986
w godz. 2.30 do 3.30 po południu
w gmiejskiej Cerkwi Unioń przy 220 Roncesvalles Avenue

Prymas Polski, kontynuując swoją podróż po Kanadzie, w Toronto spotkał się w Domu Stowarzyszenia Polskich Kombatantów z uczestnikami obradującego właśnie tutaj walnego zjazdu Kongresu Polonii Kanadyjskiej

Szanowni Państwo Pragnę na samym początku przekazać słowa szczerego uznania dla tego zgromadzenia, które tutaj na ziemi kanadyjskiej przynosi polskiego ducha, polską kulturę i daje świadectwo temu narodowi, który od tysiąca lat jest w Europie miejscem tak znaczący, że bez niego Europy wyobrazić sobie nie można

Moje uznanie i moje pozdrowienia z tego miejsca kieruję bez względu na sympatię do wszystkich kombatantów, którzy są gospodarzami tego domu i którzy swoją postawą w przeszłości dali wielki wyraz temu świadectwu, którym wszyscy się chlubiemy. Świadectwo ofiarnego żołnierskiego trudu, a także niezwykłego hartu, który tak jak kiedyś żołnierzom Jana Sobieskiego, a potem wojskom pod

wodzą Napoleona i innych polskich dowódców kazał po świecie rozgłaszać imię Polski i wysoko podnosić sztandar z białym orłem, tak i to pokolenie uczyniło to samo. Uczyniło w sposób nawet bardziej znaczący, bo znaczyło swoje ślady bojowe obficie przelaną krwią. I dlatego w tym dzisiejszym spotkaniu mecz ten moment uznania dla wszystkich polskich żołnierzy, gdziekolwiek się oni znajdują, będzie wyrazem uznania Kościoła i jednocześnie życzeniem, że gdziekolwiek oni są, a spotykam ich na każdym kontynencie w każdym kraju, tworzyli jedność. Tę jedność jaką zdolna jest w człowieku wytworzyć przyjaźń i braterstwo broni

Zwracam się także do wszystkich członków Kongresu Polonii Kanadyjskiej z życzeniami, aby to spotkanie dzisiejsze było owocne, zgodnie z założeniami i ideałami jakie w swoich sercach zywicie. Aby decyzje, których podejmiecie, miały większą siłę niż kiedykolwiek. Kościół nieraz kierował swoje zdanie do ludzi odpowiedzialnych za narodowe

Ciąg dalszy na str 8

RZĄD CHCE ROZMÓW Z WAŁĘSĄ?

WTOREK, 14 PAZDZIERNIKA
Rzecznik rządu PRL Jerzy Urban oświadczył dziś na konferencji prasowej, że władze mogą rozpatrzyć ewentualne podjęcie rozmów z Lechem Wałęsą, pod warunkiem, że zobowiąże się on do zerwania wszelkich więzów z NSZZ Solidarność

Przed konferencją prasową Urbana korespondenci zachodni w Warszawie otrzymali oświadczenie Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej Solidarności informujące, że przewodniczący związku Lech Wałęsa wziął udział w spotkaniu z jej członkami

Jak poinformowano, spotkanie TKK odbyło się w niedzielę, 12 bm. Nie ujawniono miejsca spotkania

W oświadczeniu podano też, że TKK będzie kontynuować swą podziemną działalność

Agencje przytaczają wypowiedź Lecha Wałęsy, że decyzję utrzymania podziemnych struktur podjęto w świetle odmowy władz uznania nowo powołanej Tymczasowej Rady Krajowej Solidarności Wałęsa, który nie wchodzi w jej skład, poinformował agencję Reutersa, że Solidarność chce usunięcia wszystkich przeszkód, by móc twórczo pracować dla dobra Polski. Związek nie może jednak traktować na serio rządu, który odrzuca tego rodzaju wymóg, ponieważ nie podobają mu się osoby robiące to

Tymczasowa Komisja Koordynacyjna oświadczyła, że obecna sytuacja w Polsce nie pozwala jej na jawne i legalne działanie

W oświadczeniu TKK podano ponadto, że jej dwaj członkowie, Jan Andrzej Gorny i Marek Muszyński postanowili zaprzestac ukrywania się

RADA "NIELEGALNA"

9 października Wydział społeczno-administracyjny Urzędu Wojewódzkiego w Gdanskun uznał Tymczasową Radę Krajową Solidarności za nielegalną

Donoszą o tym z Warszawy korespondenci zachodni. Informują oni, że wydział społeczno-administracyjny uznał, że Tymczasowa Rada Krajowa może stanowić zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju lub porządku publicznego

Korespondenci powołują się na informację jednego z członków Rady, Józefa Pimora. Powiedział on, że przedstawiciele związkowi zamierzają odwołać się od opinii wydziału Urzędu Wojewódzkiego w Gdanskun do ministra spraw wewnętrznych gen. Czesława Kiszcza

W ubiegłym tygodniu rzecznik rządu Urban oświadczył, że nowo utworzona Rada Krajowa jest nielegalną organizacją

Do wydziałów społeczno-administracyjnych wezwano później kilku członków

nowo utworzonej Rady Solidarności Zbigniew Bujak, jeden z siedmiu członków Rady oświadczył, że zamierza ona przedłożyć w najbliższym czasie propozycję w celu rozwiązania kryzysu gospodarczego w kraju. W rozmowie z dziennikarzami Bujak powiedział, że jego zdaniem władze nie zastosują represji wobec Tymczasowej Rady Krajowej

Decyzję otrzymał na piśmie, datowanym 6 października, Lech Wałęsa. Pismo stwierdza, że dochodzenie wykazało, iż organizacja nie została zalegalizowana w oparciu o istniejące prawo o stowarzyszeniach ani inne przepisy prawne. Formalnie od decyzji urzędu można odwołać się do ministra spraw wewnętrznych

Lech Wałęsa, w pierwszej reakcji na te decyzje powiedział, że trzeba teraz spokoju i powstrzymania niepotrzebnych emocji. "Zastanowimy się, co można z tym zrobić" - powiedział Wałęsa

ZŁAGODZENIE KAR

MORDERCOM KS. JERZEGO

WTOREK, 14 PAZDZIERNIKA
Władze PRL oznajmiły o zmniejszeniu wyroku trzem spośród czterech funkcjonariuszy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, skazanych w 1984 za udział w zamordowaniu ks. Jerzego Popiełuszki

Kary zmniejszono z 25 do 15 lat, z 15

do 10 (por. Leszkowi Pękali), i z 14 do 8 lat więzienia

Rzecznik rządu Urban oświadczył na cotygodniowej konferencji prasowej, że decyzję w tej sprawie podjęto w ramach lipcowej amnestii, która doprowadziła do zwolnienia więźniów politycznych

PO \$ 40 000 DLA BUJAKA i MICHNIKA

Zbigniew Bujak, z lewej, i Adam Michnik mający o przyznaniu im nagrody Fundacji Praw Człowieka im Roberta F. Kennedy'ego. Szczegóły str 4

**KONIEC STRAJKU
W ZBOZOWYCH PORTACH**

Na skutek silnego nacisku rządu federalnego doszło do zakończenia strajków w zbozowych portach w Thunder Bay i Vancouver. Porty te wznowiły eksport zboża tak istotny dla prowincji preriowych.

**ZMIANA PARTYJNEJ
BARWY**

D Ramsay dotychczasowy członek parlamentu prowincji Ontario z ramienia NDP przeszedł na stronę Partii Liberalnej. Jako jedyny powód przejścia podał on to, że teraz po stronie rządowej będzie mógł lepiej pracować na rzecz połnocnego regionu prowincji. Spekuluje się, że premier Peterson powierzy mu tekę ministra d/s Północy zwolnioną po rezygnacji R. Fontaine'a uznanego winnym popadnięcia w konflikt interesów.

**PRZYSZŁOŚĆ NALEŻY
DO NDP?**

Alfa i omega wewnętrznej sceny politycznej w Kanadzie liberalny Senator Keith Davey powiedział "Oto widzimy rząd torysowski, jak myślę, w najbardziej niebezpiecznej formie politycznej, a pomimo tego Liberalowie prowadzą według sondażu Gallupa jedynie o 1% Najgorszy rząd w historii Kanady, a my wyprzedzamy go jedynie o 1%. Natomiast NDP nadciąga jak pociąg ekspresowy. Znajdujemy się w bardzo, bardzo kłopotliwym i ciężkim czasie".

**EXPO 86
SUKCESEM**

W Vancouver nastąpiło oficjalne zamknięcie EXPO 86. Zostało ono uznane za sukces. Tereny światowej wystawy odwiedziło 22 miliony osób. EXPO 67 w Montrealu odwiedziło 50 milionów osób. Rekord padł na EXPO 70 w Osace, gdzie zanotowano ponad 64 miliony osób. EXPO 88 odbędzie się w Brisbane, Australia.

**BANK ZYWNOSCI
Z OKAZJI DNIA
DZIĘKCZYNIENIA**

W Toronto olbrzymim sukcesem zakończyła się, trwająca 6 dni, akcja zbierania żywności dla potrzebujących i ubogich z okazji Dnia Dziękczynienia. Organizatorzy spodziewali się co najwyżej 100 ton żywności. Tymczasem liczba darów przekroczyła najsmielsze przewidywania. Ogółem zebrano około 250 ton żywności, co umożliwi licznym punktom żywnościowym w Toronto na wydawanie żywności aż do Gwiazdki.

**OTTAWA ROZWAZA PLAN
POŁĄCZENIA NAUKI
ZAWODU Z OCHOTNICZĄ
SŁUŻBĄ WOJSKOWĄ**

Minister d/s Młodzieży J. Charest powiedział, że rząd federalny rozważa, poszukując drog walczenia z bezrobociem wśród młodzieży, możliwość połączenia nauki zawodu z ochotniczą służbą wojskową. Służba w wojsku trwałaby od roku do dwóch lat i byłaby korzystna zarówno dla kanadyjskiej gospodarki zwiększając liczbę osób wykwalifikowanych jak i obronności kraju, zwiększając liczbę osób posiadających wojskowe wykształcenie. Bezrobocie wśród młodzieży wynosiło we wrześniu 15%, w niektórych regionach kraju osiągając 30%.

**PROBLEM PRZERYWANIA
CIAŻY
W SĄDZIE NAJWYŻSZYM**

Swego czasu dr H. Morgentaler wraz z dr L. Smolningiem i dr R. Scottem zaskarżyli do Sądu Najwyższego decyzję Ontaryjskiego Sądu Apelacyjnego nakazującą nowy proces sądowy przeciwko nim z oskarżenia o przeprowadzenie nielegalnego przerwania ciąży w nielegalnej klinice przerywania ciąży w Toronto. Obecnie Sąd Najwyższy rozpatruje tę

sprawę. W roku 1984 ława przysięgłych sądu prowincjonalnego w Ontario uniewinniła całą trojkę Ontaryjski Sąd Apelacyjny zarządził nowy proces ze względu na to, że sędzia niewłaściwie poinstruował ławę przysięgłych mówiąc 12 jej członkom, że mają prawo podjąć decyzję inną niż to wynikałoby ściśle z istniejącego prawa. Morgentaler postanowił odwołać się od wyroku Sądu Apelacyjnego do Sądu Najwyższego. Podczas trzydniowych przesłuchań w Sądzie Najwyższym obrońca Morgentalera M. Manning argumentował, że prawo zezwala w pewnych okolicznościach na podjęcie działań nielegalnych, mianowicie wówczas, gdy na skutek zamachania takich działań powstałoby większe zło. Podkreślił on także, że prawo wymagające by przerwanie ciąży było wykonane jedynie w szpitalu i za zgodą komisji lekarskiej orzekającej, że ciąża stanowi zagrożenie życia bądź zdrowia kobiety jest niekonstytucyjne, gdyż dyskryminuje kobiety. Prawnicy reprezentujący rząd federalny i prowincjonalny stwierdzili, że system prawny musi chronić prawo embrionu do życia i wyrażać interes społeczny.

**PRZESTAWIAMY
ZEGARKI
W NIEDZIELĘ
26 PAZDZIERNIKA 1986**

Na zlecenie Rady Miejskiej wydano obwieszczenie o przestrzeganiu czasu oszczędzającego światła dzienne od 27 kwietnia do 26 października 1987. Obecnie obywatelom proszeni są o cofnięcie zegarków o jedną godzinę wstecz, w dniu 26 października 1986, o godz. 2 rano.

Arthur C. Eggleton
Mayor

poziom gospodarki i cywilizacji musi pokonywać Związek Sowiecki. Jego ostateczna przegrana w wysiłku zbrojen jest tylko kwestią czasu.

Nie widzę potrzeby ani sensu zwalczania następnego szczytu. Nie znaczy to, że jestem przeciw rozmowom różnego typu na niskich szczeblach.

Cała naprzód dla SDI. SDI może uchronić USA od masowej zagłady. Nie ulega wątpliwości, że obronna tarcza kosmiczna powinna być w obecnych warunkach całkowicie wykluczona z jakichkolwiek rozbrojeniowych negocjacji z ZSSR.

USA powinny zwiększyć do maksimum tempo badań i wdrożeń SDI, a administracja prezydenta Reagana powinna uczynić wszystko by skonsolidować cały naród amerykański oraz opinie publiczne państw sojuszniczych wokół SDI.

It's better to be invulnerable to communists than to be at peace with them.

ZBIGNIEW FARMUS

MOTTO "Włos z głowy Ci nie spadnie"

**ECHO TYGODNIA
SERDECZNIE ZAPRASZA
WSZYSTKICH NA PIERWSZY
WIECZÓR Z SERII
"NIECODZIENN!"**

**Spotykamy się z
HELENĄ URBAŃSKĄ**
biochemikiem, specjalistą chorób
włosów i skóry
DOM SPK
206 Beverley Str., Toronto
CZWARTEK, 16 października, godz. 7:00
Ilość miejsc ograniczona, wstęp \$ 4
(na pokrycie kosztów wynajęcia sali i przejazdu prelegentki)

PIGUŁKI PCAG

**Walny Zjazd
Kongresu Polonii
Kanadyjskiej**

W dniach 10-13 października odbył się kolejny Walny Zjazd Kongresu Polonii Kanadyjskiej, połączony z wyborami do Zarządu Głównego. Co to jest KPK, jak pracuje dla Polski, dla Polonii, jak jest rola PCAG w KPK? PIGUŁKI odpowiadają. KPK zrzesza większość organizacji polonijnych w Kanadzie. Ogólnokanadyjska organizacja KPK dzieli się na okręgi. Poniżej PCAG należy do Okręgu Toronto, na przykładzie tej organizacji omówimy pracę KPK. Do Okręgu Toronto, oprócz PCAG należy jeszcze 31 innych organizacji polonijnych. Prezes Okręgu p. JERZY BURSKI zapewnił PIGUŁKI, że ze wszystkimi organizacjami współpraca układa się bardzo dobrze. Lecz jest to tylko jeden aspekt pracy Okręgu. Organizacje członkowskie powierzają Zarządowi Okręgu obowiązki reprezentowania ich na zewnątrz. Na tym polu Okręg prowadzi następującą działalność:

1. Praca polityczna - kontakty z politykami na szczeblu municypalnym, prowincjonalnym i federalnym. Okręg darzony jest dużym szacunkiem przez te władze i jest konsultowany w sprawach dotyczących Polski i Polonii. KPK przysyła rządowi memoriały przedstawiające swoje stanowisko wobec niektórych aspektów działalności rządu. Ostatnio na przykład przesłano Rządowi memoriał na temat polityki zagranicznej Kanady.

2. Pomoc socjalna - prowadzone są 2 biura, pomocy socjalnej i pomocy nowo przybyłym. Biura te są w dużej mierze utrzymywane z pomocy rządowej (wszystkich 3 stopni) oraz z funduszu Milenium. Okręg uczestniczy również w akcji sponsorowania imigrantów.

3. Pomoc dla Polski - Okręg współpracuje z Zarządem Głównym, który centralizuje tę akcję. Wkrótce PIGUŁKI napiszą obszerniej na ten ważny temat.

4. Organizacja obchodów i demonstracji - pierwsze głównie na użytek wewnętrzny, polonijny, drugie dla wywarcia wpływu na opinię publiczną. Przygotowanie obchodów i demonstracji. Zarząd zleca zwykle jednej lub kilku członkowskim organizacjom. Bardzo często ten zaszczyt i obowiązek spada na PCAG, z czego organizacja ta wywiązuje się zwykle "na piątkę".

Z tego krótkiego omówienia widać, że praca KPK daje rezultaty. Musimy Kongresowi w tej pracy pomóc! Tylko organizacje, a nie indywidualne osoby mogą być członkami KPK. Aby więc włączyć się do pracy Kongresu TRZEBA BYĆ CZŁONKIEM ORGANIZACJI NALEŻĄCEJ DO KPK. Przypominamy, że PCAG jest członkiem KPK. Zapisz się więc do PCAG, a włączysz się w pracę dla wspólnego dobra całej Polonii! Zatelefonuj do PIGUŁEK, a przysyłamy Ci deklarację członkowską. Deklarację można także otrzymać w biurze PCAG. Nie pozalujesz, bowiem działalność PCAG na

następny rok zapowiada się ciekawie i atrakcyjnie. Przypominamy, że im liczniejsze są polonijne organizacje, tym silniejszy jest KPK, tym chętniej słuchają go politycy.

Pani Annie Wilant składamy serdeczne wyrazy współczucia z powodu śmierci Jej Ojca S. p. Andrzej Wilant był oddanym członkiem PCAG i gorącym patriotą.

Redakcja PIGUŁEK: Anna i Stanisław Dubiscy, tel. 925-8128. Biuro PCAG, 192 Garden Ave., czynne jest we wtorek od 10 do 18. Tel. 588-1659. P.O. Box 55, Station "V", Toronto M6R 3A4.

INSU

propagandowych. Po pierwsze robił wszystko (i spora część prasy światowej to kupiła) by wykazać, że ZSSR bardziej zależy na zmniejszeniu ryzyka wojny nuklearnej, a to, że nie wyszło to znowu jest to winą Stanów Zjednoczonych (co najmniej przez najbliższe kilka miesięcy taka będzie sła sowiecka akcja propagandowa). Po drugie przewiduje, że ewentualne udane przetrwanie całej winy za "niepowodzenie" zczytu na prezydenta Reagana wywoła odpowiednie oburzenie amerykańskiej i zachodniej opinii publicznej, co w efekcie czyni poreaganowską administrację Białego Domu bardziej podatną na poddanie się tom i przynętom Kremla.

Nie twierdzą, że każda nowa rozbrojeniowa wojna jest zła. Ale nie wydają się możliwe osiągnięcie z nimi umowy dobrej, tzn. 1) ta-

kiej, która byłaby poprzedzona istotnymi zmianami w sowieckiej polityce zagranicznej (np. wycofanie wojsk z Afganistanu, sprzętu wojskowego i doradców z Nikaragui itp.) i wewnętrznej (np. przestrzeganie postanowień Układu Helsińskiego w zakresie praw człowieka) oraz 2) takiej, która uniemożliwiłaby zarówno USA jak i ZSSR wzajemne zniszczenie się (wówczas USA nie potrzebowałyby SDI). Jeśli te dwa warunki nie są spełnione wówczas tzw. rozmowy rozbrojeniowe bądź ewentualne umowy są jedynie elementem wojny psychologicznej i propagandowej.

Nie bójmy się wysiłku zbrojen. Uzbrojone państwo Stany Zjednoczone są jedynym gwarantem światowego pokoju od czasów II wojny światowej. Wyciąg zbrojen sprzyja pokojowi, gdyż czyni dla ZSSR atak na USA i Zachód nieopłacalnym. Zbrojenia rzecz jasna kosztują. Ale pokój i wolność są wartościami bezcennymi. Jeśli USA boryka się z ciężarem zbrojen, stokrotnie większe trudności ze względu na niższy

BUJAK, MICHNIK I KS. JERZY NAGRODZENI

8 października Laureatami tegorocznej nagrody Fundacji Praw Człowieka, im Roberta Kennedy'ego, przyznawanej za osiągnięcia w dziedzinie obrony praw obywatelskich, zostali trzej Polacy członek prezydium Komisji Krajowej NSZZ Solidarność, przewodniczący Zarządu Regionu Mazowsze **Zbigniew Bujak**, który wszedł w skład nowo utworzonej 7-osobowej Tymczasowej Rady Krajowej NSZZ Solidarność oraz jeden z czołowych doradców związku, publicysta, historyk **Adam Michnik**. Posmiertnie nagrodę przyznano zamordowanemu przez oficerów MSW ks **Jerzemu Popieluszcze**.

Bujak i Michnik oświadczyli, że przyznana im nagroda jest nagrodą dla Solidarności.

Fundacja stwierdziła, że zostali oni nagrodzeni za bezkompromisową postawę w walce o wolność, prawa człowieka i sprawiedliwość społeczną w Polsce.

8 bm Bujak i Michnik wystąpili na konferencji prasowej w Warszawie. Obaj oświadczyli, że czują się szczęśliwi i zaszczytni przyznaniem nagrody. Uważają ją jednak za formę uznania dla całego ruchu Solidarność.

"Cieszymy się ogromnie, że poprzez nas uznana została formuła naszego ruchu, ruchu złożonego z przedstawicieli różnych grup społecznych i środowisk" - powiedział Adam Michnik. "Zbyszek jest robotnikiem, przywódcą robotniczym w naszym związku. Ja jestem pisarzem, intelektualistą, który próbuje wyartykułować ideały Solidarności".

Bujak powiedział: "Kiedy pierwszy raz usłyszałem o nagrodzie, pomyślałem o wszystkich tych ludziach w Polsce i poza Polską, którzy mogliby tę nagrodę otrzymać i których w pewnym sensie reprezentujemy. O ludziach takich, jak Jacek Kuron, Władysław Frasyniuk, czy Bogdan Borusewicz. Myślałem również o

tych, którzy walczą w innych, sąsiadujących z nami krajach, takich jak Paweł Havel z Czechosłowacji, Andriej Sacharow w ZSRR, czy Janos Kis z Węgier".

Nawiązując do obecnej sytuacji w Polsce i do powołanej Tymczasowej Rady Krajowej Solidarności Bujak powiedział, że Rada będzie się wypowiadać na temat stanu polskiej gospodarki i przedstawiać propozycje mające na celu przezwyciężenie kryzysu. Wyraził przy tym opinię, że członkowie Rady nie będą spotykały represje ze strony władz. "Ale nie boimy się ani więzienia ani represji. Uważamy, że to co robimy jest dla dobra Polski. Nagroda wzmocniła nas i dała nam pewną gwarancję bezpieczeństwa" - dodał Bujak.

Adam Michnik powiedział, że Solidarność jest realnie istniejącym faktem, bez którego współczesna Polska

jest niemożliwa i nie do pomyslenia. "Ten, kto wierzy, że Solidarność może być wymazana, wierzy w cuda, a marksisci nie powinni w nie wierzyć".

Na pytanie, czy pojedzie osobiście po odbiór nagrody do Stanów Zjednoczonych, Bujak odpowiedział, że sytuacja w Polsce jest w tej chwili zbyt gorąca, by wyjeżdżać. "W Waszyngtonie będzie nas obu reprezentować moja żona Waława".

Uroczystość wręczenia nagrody odbędzie się 20 listopada, w rocznicę urodzin Roberta Kennedy'ego.

Zapytani, co mają zamiar zrobić z pieniężną nagrodą, związaną z wyróżnieniem, wynoszącą po 40 tys. dolarów dla każdego z nich, Bujak odparł, że chciałby przeznaczyć swoją część na wyposażenie przychodni lekarskiej, w Ursusie Michnik - na rozwój niezależnej działalności wydawniczej.

CO ROBI SOLIDARNOŚĆ

"Nielegalnie" lecz jawnie
i na wolności

Oto teksty komunikatów o powołaniu Tymczasowych Rad Solidarności w regionach Śląsko-Dąbrowskim i

W dniu 8 października wznawia swą działalność prezydium zarządu regionu Ziemi Łódzkiej NSZZ Solidarność Kazimierz Bednarski, Jerzy Kropiwnicki, Grzegorz Palka, Andrzej Słowik. Powiadamy o tym fakcie przewodniczącego związku NSZZ Solidarność, biskupa ordynariusza i władze wojewódzkie.

Uwolnienie więźniów politycznych przez władze i powołanie przez Lecha Wałęsę Tymczasowej Rady NSZZ Solidarność, stworzyło sytuację dla podjęcia działań jawnych, zmierzających do przywrócenia pluralizmu związkowego i społecznego. Dla wsparcia tych poczynań powstała Tymczasowa Rada NSZZ Solidarność Śląsko-Dąbrowska. Andrzej Gorczyca, Rybnik, Tadeusz Jedynek, Zory, Michał Luty, Katowice, Janusz Rejdych, Tychy, Herbert Renert, Dąbrowa Górnicza, Andrzej Rozpłochowski, Dąbrowa Górnicza.

Wydali oni oświadczenie.

Decyzja o uwolnieniu więźniów politycznych stworzyła szansę na zmianę klimatu społecznego w regionie. Rada podejmuje działania jawne i zmierzać będzie do przywrócenia pluralizmu w związku i swobody działania dla innych stowarzyszeń społecznych, stworzenia

Srodkowo-Wschodnim, a z regionu łódzkiego o wznowieniu działalności prezydium zarządu.

warunków dla normalnego funkcjonowania gospodarki, ochrony szczególnie zagrożonego środowiska naturalnego i zdrowia ludzi w regionie.

Zrozumienie naszych intencji przez władze powinno stworzyć szansę na stopniowe wychodzenie z kryzysu społeczno-gospodarczego.

Tymczasowy Zarząd Regionu i Regionalna Komisja Koordynacyjna Solidarności Regionu Srodkowo-Wschodniego powołały Tymczasową Radę NSZZ Solidarność Regionu Srodkowo-Wschodniego w składzie: Zofia Bartkiewicz, Swidnik, Włodzimierz Blajerski, Lublin, Adam Kozaczynski, Tomasz Lubelski, Wiesław Lipko, Zamosc, Zygmunt Łupina, Lublin, Bogdan Mikulski, Chełm, Stanisław Węglarz, Łęczna, Danuta Winiarska, Lublin.

O fakcie tym powiadomiono przewodniczącego związku, Tymczasową Radę NSZZ Solidarność, Lubelską Kurię Biskupią i wojewódzkie władze administracyjne.

6 października Blajerski, Bartkiewicz i Winiarska zostali wezwani na rozmowę wyjaśniająco-ostrzegawczą do Urzędu Wojewódzkiego.

NIE STWORZONO GWARANCJI

Oświadczenie przywódców organizacji związkowej regionu Śląsko-Dąbrowskiego.

W wyniku decyzji władz PRL, więzienia opuściła większość więźniów politycznych. Krok ten oceniamy pozytywnie i przyjmujemy z radością i satysfakcją.

Uwolnienie więźniów politycznych, przedstawione oficjalnie jako akcja humanitarna, jest w istocie aktem zwykłej sprawiedliwości wobec ludzi więzionych jedynie za głoszenie niezależnych po-

głędów i działania w ramach powierzono im mandatu społecznego. Należy też podkreślić, że decyzja nastąpiła pod silną presją społeczną oraz w wyniku nacisków kościoła i opinii międzynarodowej.

Nie stworzono jednak w ten sposób żadnych instytucjonalnych gwarancji na trwałą poprawę sytuacji społeczeństwa i kraju. Przeciwnie, ostatnie działania i wypowiedzi przedstawicieli władz nie wskazują na intencję dokonania koniecznych zmian.

ZWOLNIENIE KS. ZYCHA

W piątek, 10 bm władze PRL zwolniły z więzienia 36-letniego księdza Sylwestra Zycha i 28-letniego studenta historii z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Stanisława Matejczuka. Obaj zostali skazani w lutym 1982, na procesie o zabicie sierżanta MO Karosa, który zginął od postrzału w czasie szamotaniny w tramwaju, gdy próbowano odebrać mu pistolet.

Matejczuka skazano na 6 lat za rękomy współudział w napadzie, ks Zycha

oskarżono o przechowywanie broni i skazano na 4, a potem na 6 lat. Episkopat wielokrotnie domagał się jego zwolnienia. Więziony był w Braniewie, gdzie kilkakrotnie prowadził głodówkę protestującą przeciw warunkom w więzieniu.

W więzieniu nadal przebywają dwaj mieszkańcy Grodziska Mazowieckiego, Robert Chechłacz i Tomasz Łupanow, skazani za zabicie Karosa.

ZACHOWUJEMY PODZIEMIE

Oświadczenie działaczy Solidarności regionu Dolny Śląsk.

Do członków i sympatyków Solidarności regionu Dolny Śląsk.

29 września 1986 roku powołana została przez Lecha Wałęsę Tymczasowa Rada NSZZ Solidarność. Jej celem jest przywrócenie pluralizmu w życiu publicznym naszego kraju. Pluralistyczne formy aktywności społecznej są niezbędne dla ratowania gospodarki narodowej, sprawy dla Polski dzisiaj najważniejszej.

Związek zawodowy, który reprezentujemy, z woli jego członków ma prawo i obowiązek uczestniczenia w życiu publicznym kraju. Jednakże podstawowym warunkiem normalnego funkcjonowania każdej organizacji społecznej jest gwarancja bezpiecznego działania, to jest gwarancja, że za działalność społeczną nie spotkają represje oraz, że posiadany

sprzęt i inne środki materialne nie zostaną skonfiskowane.

Takiej gwarancji nikt nam dotychczas nie dał. Dlatego nadal musimy działać tak, aby chronić zarówno ludzi jak i bazę materialną naszego związku. Nie porzucając dotychczasowych form działania, związek będzie bronił interesów pracowniczych i obywatelskich, od zakładowych począwszy po ogólnokrajowe. Póki nie zmieni się nasza sytuacja prawna i polityczna, musimy zachować istniejące niejawnie struktury Solidarności.

Podstawowym terenem działania w dalszym ciągu pozostaje miejsce pracy, fabryka, uczelnia, szkoła i inne instytucje.

Władysław Frasyniuk

Marek Muszyński

Wrocław, 3 października 1986

CO Z TEGO WYNIKNIE ?!

Poniedziałek, 13 października. Władze wciąż powtarzają, że Tymczasowa Rada Krajowa Solidarności jest nielegalna. Ostatnio powtórzył to na konferencji partyjnej w Warszawie premier Zbigniew Messner.

Lecz członkowie Rady - w momencie, kiedy to piszemy, we wtorek 14 października - ciągle pozostają na wolności.

Jak zauważył jeden z komentatorów, jest nie do pomyslenia, aby w jakiegokolwiek innej sprawie wszyscy orzekali, że działanie jest nielegalne, a sprawy nadal pozostawali bezkarni.

Sytuacja jest więc wyjątkowa. Wołanie, że Rada jest nielegalna, może dziś znaczyć, że jest istotnie, z punktu widzenia władz nielegalna, a zatem działacze powinni się strzec. Po drugie może znaczyć, że wypada powiedzieć, że jest nielegalna, ale działacze mogą liczyć na swobodę działania. Po trzecie, może znaczyć, że wołanie o nielegalności jest wręcz gwarancją działania. Im większy krzyk w tej sprawie, tym większe gwarancje, zdaniem komentatora, Stanisława Jałowickiego z Radia Wolna Europa. Krzyk propagandowy jest tu substytutem kary pozbawienia wolności.

Janusz Onyszkiewicz stwierdził ostatnio, że liczy na osiągnięcie pewnego konsensusu, na mocy którego Rada będzie mogła działać, aczkolwiek bez aprobaty ze strony władz.

Ktore z tych znaczeń wybrały władze, okaże się w najbliższych tygodniach.

Wypowiedzi premiera Messnera na warszawskiej konferencji partyjnej za-

wierają motyw powtarzany przez propagandę, że działalność Rady jest powrotem do destabilizacji i chaosu, że jest to polityczna prowokacja, skierowana na zablokowanie zamiczowanego przez partię procesu porozumienia narodowego.

Messner powiedział też, że oczywiście społeczeństwo z łatwocnością rozszyfruje fałszywe, demagogiczne zarzuty, zawarte w deklaracjach i apelach członków Rady Solidarności.

Jeszcze nie tak dawno propaganda powtarzała słowa Jaruzelskiego, że "będziemy rozmawiać z każdym, nieważne skąd przychodzi, byleby tylko stał na gruncie socjalistycznych pryncypiów". Mówiono to wtedy, kiedy działacze związku siedzieli jeszcze w więzieniu. Teraz natomiast mówi się, że z nimi nie będzie rozmów, bo oni dążą do prowokacji i destabilizacji.

W swoim pierwszym i jedynym dotychczas oświadczeniu, członkowie Tymczasowej Rady Krajowej Solidarności pisali o pilnej potrzebie przeciwdziałania najwyższemu zagrożeniu gospodarczemu i ekologicznemu kraju. Zgłaszając gotowość do dialogu z władzami, stwierdzali: "Chodzi o przyszłość kraju, o całość państwa i tożsamość narodu, a nie o rachunek winy".

Dialog między rządzącymi a rządzonymi i wytworzenie jakiegos miary zaufania do władz są, zdaniem większości obserwatorów, niezbędnym warunkiem zahamowania katastrofy gospodarczej i ekologicznej w Polsce.

„ECHO” ROZMAWIA Z JACKIEM KURONIEM

ZAR Jakie są relacje między Radą a TKK? TKK się nie rozwiązała?

J K -

Nie, TKK się nie rozwiązała i na razie nie ma powodu, aby się rozwiązała

ZAR Dochodzą nas wiadomości o atakach na Radę Urban określił ją jako nielegalną W *Zyciu Warszawy* ukazał się artykuł redaktora naczelnego atakujący Radę, po którym red Morawski został na drugi dzień wyrzucony z pracy

J K

Nie wydaje mi się, żeby zwolnienie redaktora Morawskiego wiązało się z atakiem w *Zyciu Warszawy*, tym bardziej, że artykuł ten został przedrukowany w *Trybunie Ludu* Dzis znowu jest atak w *Trybunie Ludu* (piątek - 10 października - ZAR) wprowadźcie nie na Radę już, ale na nasze hasło pluralizmu

Co więcej, bo jesteśmy już dużo dalej, mianowicie Wydział Społeczno-Administracyjny Urzędu Wojewódzkiego w Gdansk, wysłał do wszystkich członków Rady i do przewodniczącego Związku pismo, w którym powiada, że zakazuje się działalności stowarzyszenia pod nazwą Rada NSZZ Solidarnosc Na co Lech oświadczył, że nas jako Związku zawodowego przepis o stowarzyszeniach nie dotyczy W Polsce jest prawem Konwencja MOP, która została ratyfikowana przez rząd PRL, a ta Konwencja powiada, że

ZAR ze Związki zawodowe nie potrzebują dla swej działalności rejestracji, zezwolenia itd

J K Właśnie W związku z powyższym Rada działa dalej oczywiście Ale ja sobie wyobrażam, że nic takiego zaskakującego się nie stało Bo ja już Panu powiedziałem oni zaakceptowac Solidarnosci nie mogą i my nie chcemy tego od nich Niech oni tylko tolerują Radę W tym sensie, żeby nie wsadzali To tyle tylko trzeba i już nic więcej nam od nich nie trzeba

Bo trzeba sobie uswiadomic na czym ma polegać porozumienie Porozumienie musi być realne, nie przy stole tylko w konkretnych działaniach I takie porozumienie może się dokonywać w Polsce mimo że władze nie będą rozmawiały z Radą To właśnie sprawa reformy gospodarczej, samorządów pracowniczych, lokalnych i całego szeregu różnorodnych działań, w których to sprawach Rada głos będzie zabierać i będzie się oczekiwać

ZAR A czy prowadzone są jakieś rozmowy, już niekoniecznie z Krajową Radą Solidarnosci czy jej przedstawicielami, ale w ogóle z działaczami Solidarnosci na temat możliwości odrestaurowania niezależnych związków zawodowych?

J K Ale czyje rozmowy?

ZAR No, władz

BO tutaj mówi się, że władze, gen Jaruzelski dają do zrozumienia, że to może być możliwe

J K Nie, nie, nic mi o tym nie wiadomo Nieprawda!

ZAR To nieprawda?

J K Nieprawda Aha! Przepraszam, nic o tym nie slyszalem

ZAR Dziękuję bardzo panie Jacku za wywiad dla Echa Tygodnia

J K Dziękuję Kłaniam się

Rozmawiał
ZBIGNIEW ANDRZEJ RYCHLIK

10 października współpracownik Echa Tygodnia z Edmontonu, radiowiec Zbigniew RYCHLIK zatelefonował do Warszawy, z zamiarem uzyskania informacji o Radzie Koordynacyjnej od Jacka Kuronia

Tak powstał tekst wywiadu

ZAR Czy mógłby Pan powiedzieć coś więcej na temat okoliczności powstania Rady Wiadomo mi, że był Pan przy tym obecny Jak to się rodziło?

J K O okolicznościach powstania Rady to tyle nie ma sensu mówić, te wszystkie spory, które tam miały miejsce jakby wynikały z tej wielkiej niewiadomej jaką jest nasza obecna sytuacja Z jednej strony ciąży na nas przymus przymus, tak można powiedzieć na nas wszystkich Polakach, odbudowy kraju, który jest w ruinie 40 lat tego typu gospodarowania zrujnowało kraj Moznaby tu przytaczac cyfry i dane wskazujące na to, że to co ja tu mówię, nie jest jakąś, że tak powiem, ekscytacją, że jest to po prostu wierny opis rzeczywistości Ale są to sprawy dość znane i nie zachodzi potrzeba, żeby tu o nich mówić Kraj jest w ruinie i trzeba go odbudować To jest nasz obowiązek, obowiązek wszystkich Polaków Ale odbudowywać go nie można, niestety, bez władzy państwowej, bez rządu Nie da rady W takim kraju, o scentralizowanej jak dotąd gospodarce

ZAR To rozumiałe

J K W takim kraju jak Kanada można wiele zrobić poza inicjatywami rządu W takim kraju jak Polska tzn scentralizowanym nie chodzi mi o Ojczyznę naszą, tylko o jej system sprawowania władzy W takim kraju nie można zrobić nic, a w każdym razie niewiele można zrobić bez zezwolenia władzy To mało! Bez ich inicjatywy! Bo podstawowe problemy mają charakter centralny To o to chodzi Tu nie chodzi o zezwolenie Tu chodzi o inicjatywy dotyczące samych zasadniczych kwestii Podstawowa kwestia to kwestia reformy gospodarczej, podstawowa sprawa, bez której nie ruszymy, bo jak ja mówię, że przez 40-c lat takiego sprawowania władzy zrujnowano kraj, to do póki tego systemu sprawowania władzy się nie zreformuje, przynajmniej w sferze gospodarczej, nie ma mowy o tym, żeby ten kraj odbudować

ZAR A czy sądzi Pan, łącząc zagadnienie reformy gospodarczej ze sprawą samorządów, że komunistyczne władze pójdą na to, żeby wzmocnić rolę samorządów w zakładach, żeby przekazać im część uprawnień, zdecentralizować?

J K Ja chcę powiedzieć, że w tej sprawie są ustawy przyjęte w 1981 r ustawa o samorządzie i ustawa o przedsiębiorstwie Tylko po to, żeby je wcielić w życie trzeba zreformować Centrum i trzeba zrównoważyć rynek To są dwa zadania, które stoją przed nami

Wszystko wskazuje na to, że władze jednak chcą zreformować gospodarke, chcą

uporządkować i zwiększyć znaczenie rynku i tym samym usamodzielnić przedsiębiorstwa, a z tym się ściśle wiąże natychmiast rola samorządu Znaczenie samorządu natychmiast wzrasta

ZAR Z tego co wiem wymienione przez Pana teksty ustawy nie nadają samorządom żadnych kompetencji merytorycznych, uprawnień stanowiących Raczej przewidziano w nich uprawnienia opiniodawcze, konsultatywne w stosunku do dyrekcji przedsiębiorstw czy organów założycielskich?

J K Ustawy o samorządzie w przedsiębiorstwie są bardzo dobre i tylko trzeba się ich trzymać Jest to bardzo wyraźne stanowisko działaczy "Solidarnosci" większości, powiedzmy bo nigdy nie można mówić o wszystkich, a także działaczy gospodarczych, ekonomistów, uczonych itd W tej sprawie nie ma wątpliwości Chodzi tylko o to, żeby je wcielić w życie, czego nie można zrobić bez reformy Centrum i bez usamodzielnienia przedsiębiorstw tzn przez rynek Innej rady nie ma I wracam teraz do mojego podstawowego wątku, który jest taki oto

Przymus odbudowy gospodarki, przymus odbudowy kraju to jest dla nas imperatyw kategoryczny i z tego punktu widzenia, Solidarnosc która nie jest przeciw dla siebie, jest dla kraju, od początku była na to gotowa i tą potrzebę włączenia się głosiła od początku swego istnienia, od początku stanu wojennego Tylko nie mieliśmy oczywiście szansy tego zrobić I kiedy się tylko cieni takiej szansy pojawił to dla wszystkich było oczywiście, że ten ruch trzeba było zrobić I Rada jest takim pójsciem w stronę władzy jest wyciągnięciem ręki do współpracy W tym celu została powołana Rada, takie są jej dokumenty podstawowe

To jest jedna strona i to było oczywiście dla wszystkich, którzy w tej sprawie zabierali głos, a zabierało głos bardzo, bardzo wielu ludzi, bo ta dyskusja przecież toczyła się bardzo intensywnie przez dwa tygodnie

Natomiast były obawy, że będzie to krok pusty, że władza tę rękę odrzuci, że wróci fala represji, że w rezultacie na tym manewrze bo to jest zakręt, wielki zakręt dla całego Związku, który musi z podziemnej pracy przejść na pozytywną, konstruktywną działalność w odbudowie kraju To jest wielki zakręt i istniała obawa, że my na tym zakręcie się wywrócimy i to był problem, który dzielił każdego z nas, a nie nas między sobą Tyle jeśli chodzi o okoliczności powstania Rady Zdecydowaliśmy się jednak, że mamy obowiązek to zrobić Takie stanowisko zajęli działacze Związku i takie stanowisko w ostatecznym rachunku zajął Lech Wałęsa

Teraz chcę mówić o następnym problemie, który się z tym wiąże Dla mnie osobiscie, teraz już mówię tylko w swoim imieniu, oczywiście jest, że jeśli władza chce odbudowy kraju, w którym rządzi to musi się otworzyć na społeczeństwo Mam wrażenie, że ona chce to zrobić W związku z tym musi temu społeczeństwu sporo ustąpić Ale między tym co władza może ustąpić społeczeństwu, a tym co społeczeństwo chce ustąpić władzy jest pewna istotna różnica tej różnicy na imię "Solidarnosc" Społeczeństwo polskie ma Solidarnosc i nie może z niej zrezygnować Natomiast władza dziś zgodzić się na to nie chce, zaakceptowac Solidarnosci nie może

ZAR

Ale czy oni na to się zgodzą? Bo przecież to od początku o to chodzi

J K

Ja nie wchodzę już w chęci osób rządzących Ja tylko powiadam o ich wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowaniach W związku z tym wydaje mi się, że stanowisko, które zajęła Rada, a ostatnio RKW warszawskie, Rejonowa Komisja Wykonawcza warszawska, która ostatnio ogłosiła oświadczenie swoje, że to stanowisko jest stanowiskiem proponującym pewien modus vivendi, polegający na tym, że my wzywamy, inspirujemy, animujemy Solidarnosc takie działania, które dla władzy będą do przyjęcia Właśnie działania w samorządach lokalnych, pracowniczych, działanie poprzez te samorządy, działanie poprzez różnego rodzaju stowarzyszenia, występowanie takich grup różnych działaczy w zakładach pracy, w różnych ważnych sprawach np zdrowia, bezpieczeństwa, higieny pracy, warunków bytowych, warunków pracy a niekoniecznie wieszanie szyldu Solidarnosci

ZAR Wiemy, że wyszli z podziemia Kulerski i Litynski, a co z pozostałymi?

J K

Dwaj pozostali koledzy jeszcze nie Górny i Muszynski Ale myślę, że wkrótce to zrobią Natomiast TKK jako porozumienie regionów pozostanie, oczywiście Bo jakos te regiony muszą się porozumiewać i podejmować trzeba różne takie decyzje przeciw całej bazapoliczniczna musi zostac w podziemiu I z tym się wiąże szereg różnych innych działań, a poza tym trzeba być gotowym na to, że obrót spraw nie będzie tak korzystny dla kraju i że znowu trzeba będzie wrócić w podziemie Dlatego Związek musi być gotowy

ZAR A co mógłby Pan powiedzieć o proponowanym utworzeniu przy Radzie Państwa tzw Rady Konsultatywnej? Padają różne nazwiska

J K

Proszę pana, w tej postaci w jakiej na razie o tym się mówi, to jest to ciało, które nie ma żadnych kompetencji, żadnych uprawnień

ZAR Tylko opiniodawcze

J K ale w dodatku i nikogo nie reprezentuje W związku z tym nie można nic powiedzieć oprócz tego, że w zależności od ludzi, którzy w to wejdą, to ciało albo się czymś stanie, albo niczym I trzeba zachować dystans

ZAR Czy można zatem powiedzieć, że kształt Rady będzie zależał od tego na ile opinie osób które tam wejdą będą zgodne z opiniami społeczeństwa i na ile poglądy tych osób sprzeczne z poglądami władzy będą przez nią tolerowane?

J K Można tak powiedzieć Powiedziałbym tak, że każdy kto tam wejdzie, wejdzie na własną odpowiedzialność i Radzie będzie musiał udowodnić, że nie jest tam po to, żeby zająć urząd i być szyldem dla władzy, dla każdej polityki władzy, tylko że będzie umiał zabiegać o określoną, słuszną, najlepszą dla społeczeństwa politykę To tyle co ja mogę na ten temat powiedzieć

ROCZNICA

ŚMIERCI

Przemówienie oskarżyciela

PROCES MORDERCÓW KS. POPIEŁUSZKI

ATAKI NA OFIARĘ I KOŚCIÓŁ

Wysoki Sądzie

Sledzony z taką uwagą przez całe społeczeństwo kończący się proces przedzie do historii wymiaru sprawiedliwości socjalistycznej Polski, nie tylko jako proces o morderstwo, lecz także jako sprawa przestrzegania praworządności i zachowania dobrego imienia PRL, jej najwyższych organów i Konstytucji

Obywatele Sędziowie!

Kiedy udacie się do sali narad, aby wszystkie istotne fakty i okoliczności podać szczegółowej analizie, zwrócić na pewno uwagę na to, że oskarżeni, nie bacząc na różnicę zachowań, i cech charakterologicznych, ich przebieg pracy zawodowej i doświadczenie życiowe są wspólnie połączeni są połączeni faktem iż wszyscy byli funkcjonariuszami MSW, połączeni organizacyjnie w tym samym resorcie

~~Będzie się mylił jednak ten który z tego faktu zechce wyciągnąć prymitywne wnioski, iż dlatego podjęli się zarzucać im przestępstwa. Jest oczywiste, że winni dokonali tego czynu niezgodnie z obowiązującymi w tym resorcie przepisami~~

Wysoki Sądzie!

Oskarżony Piotrowski zeznał, iż zawarte w akcie oskarżenia działania przeciwko ks. Popiełuszko podjął w tym celu, aby ksiądz zamiechał dalszej działalności antypaństwowej, nadużywania wolności sumienia i religii godzącej w ustroj prawny PRL

Podjęwane przez MSW kroki mające na celu ograniczenie tego nadużywania oceniał on jako niekonsekwentne i nie skuteczne, tutaj powołał się on na przebieg postępowania karnego przeciwko ks. Popiełuszko w latach 1983-1984 oraz na to iż mimo umorzenia sprawy na podstawie amnestii, nadal prowadził swoją działalność naruszając prawo, a podejmowane regularnie działania przez organa państwowe nie przynosiły żadnych zmian. Wskazywał on także na pasywne stanowisko Episkopatu co zachęcało księdza do dalszego naruszania prawa. W tej sytuacji zdecydował się on na bezprawne działanie przeciwko księdzu licząc na to, że przełamie bierność władzy i zmusi księdza do zaprzestania dalszej działalności. Frustracja zawodowa podsunęła mu pomysł użycia gwałtu na osobie księdza, a kiedy sytuacja zamieniła się w realne niebezpieczeństwo dla osób biorących udział w napadzie postanowiono księdza zamordować

Przy ocenie wiarygodności motywów Piotrowskiego oraz jego współników proszę wziąć pod uwagę akta sprawy przeciwko ks. Popiełuszko z września 1983 r., w których znajduje się materiał dowodowy o nadużywaniu wolności religii. Z przedstawionego materiału wynika, że ks. Popiełuszko w swoich kazaniach wygłaszanych od sierpnia 1982 do września 1983 w Warszawie, Gdansk i w Częstochowie wywoływał w wiernych

przekonanie, że władza w Państwie nie jest demokratyczna, tłumili wolnościowe poczynania których wyrazicielem był niezależny ruch związkowy "Solidarność" i gnębi jego przywódców. Podawał on także w wątpliwą suwerenność Polski oraz uprawiał antysowiecką propagandę

Wytoczone dochodzenie wykazało, że wygłaszane w tym duchu kazania przynoszą szkodę Polsce Ludowej, są wykorzystywane jako antysocjalistyczna propaganda przez zagraniczne ośrodki masowego przekazu łącznie z "Wolną Europą", a także publikowane w kraju w prasie nielegalnej. Księdzu zarzucono, że obwinia władzę państwową o szerzenie fałszywych informacji, zakłamanie, łamanie praw człowieka oraz obrabowywanie społeczeństwa z wolności myślenia i działania. Naruszał on w ten sposób funkcje księdza oraz wykorzystywał kościół do szkodzącej Państwu propagandy. Należy także nadmienić, że nie zgłaszał się w wyznaczonym terminie celem przesłuchania go w charakterze oskarżonego, utrudniając w ten sposób śledztwo oraz lekceważąc obowiązujące w Polsce przepisy prawne

W grudniu 1983 r. przeprowadzono w prywatnym mieszkaniu księdza rewizję, w czasie której znaleziono materiał drukarski oraz bron. Obecny w czasie rewizji ks. Popiełuszko podał do protokołu w Prokuraturze, że nie wie w jaki sposób znalazły się tam te rzeczy, powiedział, że drzwi były zamknięte na cztery zamki, a klucze do nich były w jego posiadaniu

W czasie przesłuchania ksiądz bądź zaprzeczał, bądź odmawiał odpowiedzi. Prokurator zrezygnował z zatrzymania księdza biorąc pod uwagę prośbę władz kościelnych. Zastosowanie tego w stosunku do ks. Popiełuszki oraz innych księży prowadzących podobną działalność naruszającą prawo doprowadzi do wstrzymania się od dalszych tego rodzaju praktyk. Daremnie! Podczas kiedy w całym Państwie przeprowadza się czystkę, bada szeregi swoich funkcjonariuszy i z każdego odcinka eliminuje się tych, którzy naruszali prawo, władze kościelne nie podejmują żadnych podobnych kroków. Wręcz wykazują dużo zrozumienia i przesadną tolerancję wobec księży nadużywających prawa o wolności religii ze szkodą dla państwa i ze szkodą dla Kościoła. Mimo szczególnych względów jakie okazywano, ks. Popiełuszko nadal nadużywał swobod religijnych wygłaszając kazania o treści politycznej

W lipcu 1984 r. została przeprowadzona rozmowa z sufraganem warszawskim biskupem Kazimierzem Romanukiem a wiceprezydentem Warszawy na temat omawianych wyżej spraw, mimo to w lipcu została zorganizowana wystawa w kościele św. Stanisława Kostki "Czterdziestolecie". Miała ona wyraźnie prowokacyjny charakter, a ks. Popiełuszko zapowiedział kontynuację podobnych wystaw w poszczególnych diecezjach w Warszawie oraz zorganizowanie w końcu sierpnia następnej

Na początku października warszawski Urząd do Spraw Wyznań przeprowadził ponownie rozmowę z biskupem Romanukiem, w której wskazano na brak reakcji ze strony władz kościelnych

na działalność ks. Popiełuszki. We wrześniu zostało skierowane do Episkopatu Polski pismo "pro memoria" z załączonymi fragmentami kazań księdza. W piśmie tym było jednoznacznie stwierdzone, że wygłaszane kazania są nadal w duchu antypaństwowym, naruszają prawo państwowe i kanoniczne, a ze strony władz kościelnych nie ma żadnej reakcji

W świetle przedstawionego materiału należy przyjąć, że naruszając prawo, antypaństwowa, godząca w porozumienie narodowe, jątrząca działalność ks. Popiełuszki trwała wiele lat aż do 16 października. To są fakty, którym nie da się zaprzeczyć. I o tych faktach należy tutaj przed Sądem powiedzieć mimo iż oskarżyciel publiczny zna starą łacińską maksymę, że o zmarłych nie należy mówić źle, lecz Sąd jest zobowiązany ustalić prawdę na podstawie wszystkich materiałów. I nie istnieje tutaj żaden moralny konflikt, ponieważ Wy Obywatele Sędziowie jesteście zobowiązani nie tylko rozstrzygnąć, kto zamordował ks. Popiełuszko, lecz także dlaczego to uczyniono

Motywy czynu w tym procesie o morderstwo stanowią nie tylko ważne przesłanki do prawnego zakwalifikowania czynu, lecz mają także duże znaczenie dla wymiaru kary. Jakie więc motywy kierowały działaniami - w tym konkretnym przypadku - morderstwem dokonanym na ks. Popiełuszko

W świetle przedstawionych faktów i okoliczności, które należy wziąć pod uwagę, nie istnieje żadna podstawa, by twierdzić, że mordercami kierowały niskie pobudki

W dalszej części przemówienia prokurator skoncentrował się na dobrej woli Państwa w stosunkach z Kościołem, umotywowaniem tezy, iż przestępstwo to było wyjątkiem w pracy SB oraz tym, że przestępstwo było prowokacją wymierzoną w Polski Rząd

Tłum S. CECH

"Der Popieluszko Process"

S. Lemlich

Następny Odcinek

Przemówienie końcowe oskarżyciela posiłkowego mec. Wende

RATOWAĆ KONAJĄCEGO

10 X Sytuacja w ruchu związkowym w Polsce określa w interesujący sposób sytuację polityczną i jej atmosferę. Choć przed wszystkim o reaktywowanie struktur organizacyjnych Solidarności w poszczególnych regionach i reakcje władzy

Rząd ogłosił w 1986 roku warunkową amnestię nie dlatego, że kierował się względami humanitarnymi, ale z wyważenia politycznego. Z wyrachowania płynącego z kalkulacji o opłacalności odzyskania wiarygodności na Zachodzie. Szansa otrzymania nowych kredytów, a zwłaszcza unormowanie korzystnych kontaktów ze Stanami Zjednoczonymi - te dwa czynniki wzajemnie się wspierają stanowiły motor prawodawczego działania w dniu 17 lipca

Wzmoczenie efektu w dniu 11 września było konsekwencją tego aktu, co prawda nie całkiem oczekiwaną. Nie byłoby jednak ani jednej ani drugiej daty, gdyby nie upór znacznej części społeczeństwa, demonstrującego wolę życia w normalnym kraju, bez więźniów politycznych i z pełnym pluralizmem związkowym, stowarzyszeniowym, jeśli tylko o formach organizacyjnych mówimy

Powstanie Tymczasowej Rady NSZZ Solidarność w dniu 2 października, choć być może także dla wielu niespodziewane, jest konsekwencją postawy czołowych działaczy związku. Rozproszenie organizacyjne po wprowadzeniu stanu wojennego, zmuszona droga scalania doświadczeń i doświadczeń, powstanie TKK i struktur podziemnych do szczybla zakładowego włącznie w zakładach pracy - to wszystko przez ostatnie lata zostało okupione represjami, wyrokami sądowymi, śledztwami, pozbawieniem pracy i zarobków

To wszystko działo się w czasie, kiedy gospodarka systematycznie staczała się w ruinę, a naturalne środowisko traciło wszystko, co dała mu natura. Niestety jest to także czas coraz bardziej, dostrzegany przez ludzi, którzy od sierpnia roku 80 deklarują swoją bezinteresowną pomoc przy rewaloryzacji gospodarki,

krajobrazu, państwa i społeczeństwa. I nieustannie ich propozycje zrzucane są z rządu w góry, a na autorów sygnają się oskarżenia

Wytworzyła się także nowa sytuacja międzynarodowa. Polska wychodzi z izolacji politycznej. Gorbaczow czyni gesty, które z całym zastrzeżeniem należy widzieć jako cząstkę innego stylu sprawowania władzy

W tej sytuacji Solidarność postanowiła się odnowić. Wybrała właśnie ten czas, kiedy praktycznie nie ma więźniów politycznych. Wybrała ten moment, kiedy władzy zależy na dobrej opinii w większości stolic, zwłaszcza Zachodu. Postanowiła zreorganizować się w chwili, kiedy spotkanie w Reykjaviku stanowi rodzaj politycznego parasola

Powstające Tymczasowe Rady Solidarności - Warszawa, Górny Śląsk, Konin, Lubelskie i region Środkowo-Wschodni, Łódź - oskarżone są z góry o próbę działania na niekorzyść państwa, ustroju i ładu społecznego. Przypomnieć warto w tym momencie sytuację jeszcze na kilka dni przed 31 sierpnia 1980, kiedy większość, pragnąc wolnych związków, nie za bardzo wierzyła w możliwość ich zalegalizowania. I stało się - i nie był to wcale cud, że niemożliwe stało się jednak możliwe. Nie stało się to z dnia na dzień. Droga do tej możliwości była trudna, długa, wieloletnia. Ale cel został osiągnięty. Na 16 miesięcy wprawdzie, ale to co nastąpiło potem, raz jeszcze zmieniło społeczną świadomość

Dzisiejsi działacze, nowi i ci sami, wiedzą znacznie więcej, liczą się z większą możliwością przeszkód, ale sprawę stawiają wyrazicie, jasno, jednoznacznie. **Od Gdanskich Porozumień nie może być odwrotu, Polska potrzebuje pomocy od każdego Polaka, gdy musi to być wysiłek przy ratowaniu konającego**

Solidarność wznowiona w innych strukturach, funkcjonujących dwójście, w podziemiu i jawnie, nie jest i nie będzie panaceum na natychmiastowe ozdrowienie chorego organizmu, ale nie można go uleczyć bez uczestnictwa Solidarności

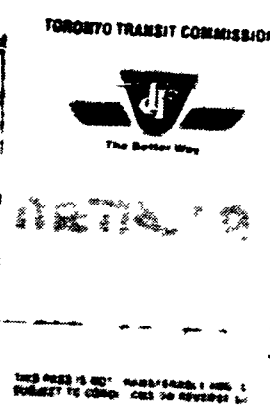
RYSZARD BUGAJSKI

FILM

nosc, zwłaszcza jeżeli wiąże się z wiarą. Do tego dochodzi jeszcze powszechny, odwieczny antysemityzm, który każdemu dopatrywać się w każdym Żydzie - białym czy czarnym - wroga czyhającego na dogodną chwilę, by coś ukrącić, zachłamać, oszukać, zarząca jakiegoś chrześcijańskiego niemowlę, aby utoczyć krwi na mace. Nic dziwnego, że przy takich układach Żydzi w Etiopii żyją w skrajnej nędzy i są pozbawieni podstawowych praw ludzkich. Wielu z nich, ratując życie, uciekło do sąsiadującego Sudanu i zamieszkało w "refugee camps", podobnych do tych z Pakistanu, Libanu i wielu innych krajów świata.

MD 2222

Rzadko kiedy oglądamy filmy dokumentalne dla przyjemności. Rzeczywistość jest przeważnie gorsza, niż tego oczekujemy, więc wychodzimy z kina przygnębieni i zli. Wiedzą o tym dobrze dystrybutorzy i unikają wprowadzania na ekrany filmów zbyt radykalnie obnażających prawdę o świecie. Wolą rozbawiać widzów niż ich zasmucac, nawet jeżeli odbywa się to kosztem zapomnienia o cierpiących i oczekujących pomocy. Ale zasada problem tak nabrzmiewa, że nie można już uniknąć powiedzenia wprost, o się wokół nas dzieje i jacy sami jesteśmy, bez względu na to, jak może to być bolesne dla naszych rozleniwionych słoń. Tak było z omawianym szeroko w prasie francuskim filmem dokumentalnym ukazującym zagładę Żydów, Shoah, który jest obecnie na ekranach kin w Toronto. Podobnie jest z kanadyjskim filmem, również dotyczącym tragicznego su Żydów, tym razem współczesnie - Falasha.

"Falasha" to inaczej "czarny Żyd", gnany, parias w Etiopii, rządzonej wtedy przez "krola krolow", cesarza ile Selasie, a obecnie przez "postępowo" marksistowsko-leninowski reżim nie-iego Mengistu Haile Mariama, zaśzkiwało i nadal zamieszkuje wielu lu-o czarnym kolorze skóry, którzy mają za synów Izraela i którzy skrupulat-przestrzegają reguł Zakonu. Istnieje vet legenda, która wywodzi ich rodol od Krolowej Saby. Bez względu na co o tym sądzić, uważają się sami za low i, według wszystkich reguł wiary, i są czarnymi owcom zawsze zle się wiodło tadzie. Wielu Żydów Europejskich i urykańskich ma ich za uzurpatorów, "Żydów II gatunku". Również Etiop-y, od których Falasha zresztą niczym względem fizycznym się nie różnią, i ich za obcych. Po rewolucji, która ita cesarza i "wyzwoliła" narod, nasec między etnicznymi Etiopczyka-czarnymi Żydami jeszcze się zwiąk-Marksistowsko-leninowskie reżimy ac hałasliwie tolerancję i humanizm, ancie rzeczy zaciekłe tępią każdą in-

Realizatorzy filmu Falasha, dzięki odwadze, sprytowi i łapowkom, nielegalnie przedostali się do zapadłych wiosek etiopskich zamieszkałych przez czarnych Żydów i nakręcili wiele scen z ich życia. Głód, który nawiedził w ostatnich latach tę część Afryki, dotknął bolesnie, ma się rozumiec, także i ich. O tyle jeszcze bolesniej, że "ludowy" promoskiewski reżim sam rozdzielał żywność dostarczoną przez ONZ oraz bogate kraje i, jak nie trudno zgadnąć, w ogóle jej nie posłał w rejon zamieszkały przez Falasha. "Kto nie wierzy w Marksa i Lenina, ten nie je!" Tym, którzy nie lubią Żydów (a także Murzynów), polecam gorąco obejrzenie tych obrazów, na których widac wychudzone jak szkielety kilkuletnie dzieci konające z głodu i pragnienia w ramionach wcale nie lepiej wyglądających matek. Przerazające jest stwierdzenie, że to wszystko dzieje się współczesnie, a nie 45 lat temu za Hitlera i Stalina, i że powodem tych straszliwych cierpien nie jest brak żywności - na razie starczyłoby jej dla wszystkich, pod warunkiem, że byłaby sprawiedliwie rozdzielona - lecz ideologia i nienawisc rasowa. "Wishful thinking" każe nam wierzyć w doskonalenie się świata i o ile prawie nie boimy się prawdy o przeszłości (pod warunkiem, że nie ma ona konsekwencji współczesnych) o tyle spojrzenie w twarz dzisiejszym fak-tom jest trudniejsze, gdyż uswiadamia nam, że przecież moglibysmy sami cos w tej sprawie zrobic, ale jednak nam się nie chce. Tak było, na przykład, z Kambodżą. Świat wiedział - dowodem na to obszernie fotoreportaze w Newsweeku i Time - co wyrabia reżim Pol Pota, a mimo to milczał ONZ, zajęta potępieniem USA i Izraela, nie uchwalala zadnych rezolucji w sprawie masowych mordow popełnianych przez Czerwonych Khmerow. Rada Bezpieczeństwa nie zwotywała nadzwyczajnych posiedzen. Wymagałoby to bowiem zdecydowanej akcji - nie słow (Chociaz słow potępiających komunistycznych zbrodniarzy też się obawiano - a nuz Związek Radziecki by się poważnie obraził?) Wygodniej było chowac głowę w piasek.

Ale niech się nie obawiają Szanowni Antysemici, nie ich oskarża o bezczyn-

FALASHA

nosc w sprawie czarnych Żydów reżyser filmu Falasha. Oskarżonymi w tym wypadku są sami Żydzi z Izraela, Stanów Zjednoczonych i Europy. W filmie sekwencje afrykańskie są przeplecione z wywiadami z dobrze odżywionymi, ubranymi w solidne garnitury, siedzącymi na tle drogich mebli członkami przeroznych komitetow pomocy, przeroznych rad, fundacji i organizacji żydowskich. Oczywiście, pomagają oni pobratymcom z Etiopii, ale sprowadza się to w rezultacie do dyplomatycznych zabiegow w czasie lunchu w Hotelu Waldorf-Astoria z drugim podobnym działaczem, do popierania ("we endorse various initiatives") i bicia piany. Większość z nich - włącznie z postami z Knesetu w Izraelu - uważa, że wychodzenie na forum publiczne z tą sprawą może tylko zaszkodzić losowi Żydów w Etiopii. Wierzą oni głęboko w cichą dyplomację, która, w tym wypadku przynajmniej, nie przyniosła dotychczas zadnych rezultatow. Podobnie było, co warto zaznaczyć, z losem Żydow w czasie II wojny światowej. Na Zachodzie przedostalo się wiele swiadcstw, wiele materialnych dowodow, że Niemcy metodycznie, bez skrupulow gazują w obozach miliony Żydow z Polski, Rosji, Holandii, Francji, Czech, Niemiec. Mówi o tym w filmie Shoah Jan Karski, były żołnierz AK, który został specjalnie zapoznany z warunkami życia (i śmierci) w getcie warszawskim, aby przekazać następnie te informacje aliantom. I co? Nic. Świat się dowiedział, ale nie uwierzył. Nie chciał uwierzyć, bo nie chciał uwierzyć. Nie chciał stracic złudzen. Owszem, Hitler jest szalencem, przyznawano chętnie, ale człowiek posługujący się mową Goethego, Schillera, Wagnera nie może się posunąć do czegoś takiego! Do dziś zresztą wielu ludzi w to nie wierzy i obarcza odpowiedzialnością za zagładę Żydow w większym stopniu Polaków niż Niemców.

zesz, w wyniku której kilka tysięcy Żydow z Sudanu zostało przewiezionych samolotami do Izraela. Wszystkie dzienniki doniosły o tym na pierwszych stronach. Jak można sądzić, na decyzję polityków z Tel Avivu miał znaczny wpływ międzynarodowy szum, jaki wytworzył się po pokazach filmu Falasha w roznych opiniotwórczych kręgach. Tym samym zostało udowodnione, że szeroka kampania propagandowa w sprawie przesładowanych i głodujących Żydow z Etiopii jest skuteczniejsza od zakulisowych zabiegow. Nie trzeba dodawac, że w dwa tygodnie po Akcji Mojżesz Falasha weszła na ekran kina Dana Talbota w Greenwich Village. Weszła, oczywiście, nie po to, by przypomniec światu o cierpieniach tysięcy niewinnych ludzi, lecz jako "hot news", cos, o czym mówi w tej chwili cały świat i co się da w związku z tym dobrze sprzedac. Rezultat jednak przeszedł oczekiwanie i Falasha otrzymał wiele nagrod, dyplomow i wyróżnien. Bo nie jest to tylko film o czarnych Żydach w Afryce. Jest to film ukazujący mechanizmy i myślenie polityczne wielu wpływowych osobistosci oraz organizacji. Jest to film o politycznej głupocie i moralnym zubożeniu.

My, Polacy, znajdujemy się w nieco podobnej sytuacji jak czarni Żydzi. Nikt o nas nie chce słyszeć, dopoki wiadomosci z Polski nie pojawią się na pierwszych stronach i dopoki nie poleje się krew. Gdyby ktos zrobił taką polską Falashe, może by to przelamało - chocby znowu na jakis czas - obojętnosc wolnego świata na los narodow uciemiezonych przez Związek Radziecki. Ale jedyne polskie filmy, o których się tu mówi, to Popiół i diament sprzed 30 lat oraz współczesna Seksmisja.

Uaktualniona wersja Falasha zostanie pokazana w telewizji CBC w dniu 5 listopada (sroda) o godzinie 21:30 w seruu Man Alive.

FALASHA Film dokumentalny Scenariusz i reżyseria Simcha Jacobovichi
Produkcja Matarra Film Productions,
Kanada Czas projekcji 80 minut

Film Falasha wywołal duze poruszenie, nie tylko wśród Żydow, i zainteresowalo się nim wielu politykow, a także dystrybutorow filmowych. Na początku stycznia 1985 nowojorski niezależny dystrybutor, Dan Talbot, odbył rozmowę z reżyserem i mełnie obiecal wprowadzenie filmu do jednego z kin na Manhattanie. W tydzien pozniej nastapila Akcja Moj-

Jego Eminencja Jozef Kardynał Glemp
Uczestnicy XXIX Zjazdu KPK zebrani w Toronto w dniach 10-13 października 1986 składają gorące wyrazy wdzięczności za wzięcie udziału w uroczystym otwarciu Zjazdu i pasterskie pouczenie. Słowa Jego Eminencji poruszyły nasze serca i myśli i pozostaną z nami. Uczestnicy zjazdu przyjęli z wielkim smutkiem zaniechanie rozmow odnośnie Funduszu Pomocy Rolnikom Indywidualnym. Wyrazamy nadzieję, że sprawa będzie wznowiona w przyszłości i zapewniamy o gotowości przyjscia z pomocą. Łączymy się wszyscy w modlitwach, by Opatrzność Boska opiekowała się Jego Eminencją w Jego trudnej misji historycznej.

Prezydent Kazimierz Sabbat
Uczestnicy XXIX Zjazdu KPK zebrani w Toronto w dniach 10-13 października 1986 przesyłają Panu Panie Prezydencie wyrazy głębokiego szacunku i zapewnienie o naszej wierności sprawie polskiej. Uczestnicy Zjazdu

TWARZE KONGRESU
Przewodniczący Zjazdu - Krzysztof Jakubowicz

nczenie ze str. 9

Telegramy

ry Zjazd wystosował następujące telegramy (według zapisu telefonicznego)
Jego Świętobliwosci Jana Pawła II
Jego Eminencji Jozefa Kardynała
Prezydenta RP na Uchodźctwie Kazimierza Sabbata
Prezesa Komisji Wzajemnych Stosunkow Międzynarodowych i Spraw Europejskich Jerzego Pomorskiego z kopią do Biura Informacji i Solidarnosci w Brukseli
TELEGRAMY KANADYJSKIE
Prezesa Komisji Wzajemnych Stosunkow Międzynarodowych i Spraw Europejskich Jerzego Pomorskiego z kopią do Biura Informacji i Solidarnosci w Brukseli
Prezesa Komisji Wzajemnych Stosunkow Międzynarodowych i Spraw Europejskich Jerzego Pomorskiego z kopią do Biura Informacji i Solidarnosci w Brukseli

Zebrani w Toronto w dniach 10-13 października 86 na XXIX Zjeździe Kongresu Polonii Kanadyjskiej przesyłamy Jego Świętobliwosci wyrazy miłości, najgłębszej czci i przywiązania.
Posłanie prawdy, odnowy moralnej i umiłowania pokoju, które Jego Świętobliwosc głosi światu zobowiązuje nas wszystkich do pracy nad sobą, byśmy zgodnie trwali w służbie Bogu, Narodowi Polskiemu i naszej przybranej Ojczyźnie.
Uczestnicy Zjazdu

Mecenas January

PRAWO I TY KANADYJSKIE PRZEPISY IMIGRACYJNE

ŁĄCZENIE
RODZIN

ODCINEK 15

ODCINEK 16

Jeszcze o narzeczonych

Przepisy imigracyjne pozwalają na sponsorowanie narzeczonej lub narzeczonego

Zanim jednak przystąpimy do działania i z wiosną w sercu popędzimy do najbliższego urzędu imigracyjnego, byłoby wskazane rozważyć te przepisy w sposób szczegółowy

Po pierwsze więc, władze kanadyjskie wymagają, by zarówno narzeczony jak i narzeczona byli z punktu widzenia prawa, czyli legalnie, zdolni do zawarcia małżeństwa, i to zdolni już wtedy, kiedy wypełniają podanie o imigrację do Kanady. Nie znaczy to oczywiście, że mają w tym dniu brać ślub, lecz tylko, że już w tym terminie nie mogą zachodzić żadne prawne przeszkody uniemożliwiające zawarcie małżeństwa

Przeszkód uniemożliwiających zawarcie legalnego małżeństwa jest sporo i jest to osobny temat. Każdy wie, że zarówno w Polsce jak i w Kanadzie dwuzenstwo czyli bigamia jest niedozwolone, więc ktoś kto już ma żonę czy męża nie będzie oczywiście mógł sponsorować kolejnych narzeczonych. Trzeba jednak dodać że

osoby które same siebie za zamężne czy zonatych nie uważają, mogą za takie uchodzić w oczach prawa. Tak więc, ktoś kto żył przez szereg lat w separacji, lecz nie ma przeprowadzonego w sądzie rozwodu, będzie przez urzędy traktowany jak małżonek i sponsorowanie narzeczonego czy narzeczonej będzie w tym przypadku wykluczone

Nie trzeba dodawać, że urzędnik imigracyjny będzie żądał odpowiednich dokumentów, na przykład orzeczenia sądu o rozwodzie. Do sprawy dokumentów przy staraniach o imigrację i sponsorowanie powrócimy w osobnym odcinku, kiedy indziej

Po drugie, kanadyjskie przepisy imigracyjne wymagają, by osoba sponsorująca wyraziła zgodę na posłubienie sponsorowanej narzeczonej (lub sponsorowanego narzeczonego) w terminie do 90 dni od chwili przyjazdu narzeczonej (lub narzeczonego) do Kanady

Jeśli ślub nie odbędzie się w ciągu tych 90 dni, to narzeczona lub narzeczonego osoby sponsorującej automatycznie traci prawo do zamieszkania w Kanadzie i musi Kanadę opuścić

Załączony formularz to kopia dokumentu, który muszą podpisać oboje narzeczeni

ADWOKACI

**LECH
W. PRUSIŃSKI**
Immigration Consultant

Porady w sprawach
emigracyjnych
Bezpłatnie tylko we wtorki -
godz 12-7
Prosimy o telefoniczne
uzgadnianie wizyt
Biuro 192 Garden Ave
TEL.. 588 - 1659

**JULIA
DZIWIŃSKA LL M**
Adwokat z Polski z długoletnią
praktyką
TEL (416) 864-1182
od 4 do 7 po południu

Udział porad i pomocy we wszelkich
sprawach na terenie Polski m.in.
małżeństwa przez pełnomocnika, rozwody w Polsce
wszelkie notarialne pełnomocnictwa do Polski, notarialne
kupna i sprzedaże domów, gruntów i miesz-
kan, dziedziczy spadki i inne sprawy majątkowe w
Polsce, pisanie pism do polskich sądów i urzędów
sprawdzanie krewnych i odwołania od odmowy wy-
dania paszportów, tłumaczenia dokumentów

Biuro Polish Consulting Bureau
618A Queen Street West,
Toronto, Ont M6J 1E4

**Adwokat
Specjalista
w sprawach kryminalnych
KRZYSZTOF
PREOBRAZEŃSKI**

99 Charles St East
TORONTO, Ont M4Y 1V2
TEL 964 - 1717
Res 537 - 8842

**MIRROR IMAGE
TRANSLATIONS**

**Jan Weinsberg
TŁUMACZ
PRZYSIĘGŁY**
309 Crichton Street,
OTTAWA, K1M 1W3
Tel (613) 741 - 8680

172 183

LESŁAW SOSNOWSKI
Mgr Prawa (Uniwersytet Warszawski)
Bachelor Of Law (University of Ottawa)
ADWOKAT — NOTARIUSZ
Firma adwokacka pod nazwą
SOSNOWSKI, McNUTT
1445 Woodroffe Ave NEPEAN
(Ottawa)
TEL (613) 727 - 5662
Porady prawne i korespondencja
po polsku i po angielsku

Ciąg dalszy
za tydzień

PANI w średnim wieku, kochająca
przyrodę szanująca pracę pozna pana
w celu towarzyskim Toronto
TEL 251 4045

ATRAKCYJNA pogodna Polka 29
lat z przyjemnością pozna sympatycz-
nego ambitnego wykształconego męż-
czyznę o pogodnym usposobieniu
Foto oferty mile widziane Zwrot za-
pewniony A B

SAMOTNY kulturalny domator lat 37
pozna panią w celu towarzysko matry-
monialnym. Oferty wraz z nr telefonu
na adres Echa Tygodnia

Employment and Immigration Canada / Emploi et Immigration Canada	
DECLARATION OF INTENTION TO MARRY - DÉCLARATION D'INTENTION DE MARIAGE	
Name of sponsor - Nom du garant BARRY GROOM	Name of fiancée - Nom de (ou de la) fiancée BRENDA BRIDE
PART 1 TO BE SIGNED BY SPONSOR	PARTIE 1 CETTE SECTION DEVRA ÊTRE SIGNÉE PAR LE GARANT
I the above named sponsor do hereby declare that I am free to marry and that if my fiancée named above is admitted to Canada our marriage will take place within ninety days of her arrival in Canada.	Je soussigné(e) déclare par les présentes que je suis libre de me marier et que si mon(ne) fiancé(e) est admis(e) au Canada notre mariage aura lieu dans les quatre-vingt-dix jours suivant son arrivée au Canada.
<i>Mona Karolska</i> Signature of sponsor - Signature du garant	
Declared before me at <u>Toronto</u>	Déclaré devant moi à _____
this <u>30th</u> day of <u>November</u> 19 <u>86</u>	ce _____ jour de _____ 19 <u>86</u>
Immigration officer - Agent d'immigration	
PART 2 TO BE SIGNED BY SPONSORED FIANCEE	PARTIE 2 CETTE SECTION DEVRA ÊTRE SIGNÉE PAR LE (OU LA) FIANCE(E)
I the above named fiancée do hereby declare that I am free to marry and that I am the fiancée of the above named sponsor I further declare that if I am admitted to Canada our marriage will take place within ninety days of my arrival in Canada.	Je soussigné(e) déclare par les présentes que je suis libre de me marier et que je suis fiancé(e) à la personne précitée qui parraine mon admission. Je déclare aussi que si je suis admis(e) au Canada notre mariage aura lieu dans les quatre-vingt-dix jours suivant mon arrivée au Canada.
I understand that if the marriage does not take place I may be liable to removal from Canada.	Je comprends parfaitement que si le mariage n'a pas lieu je serai renvoyé(e) du Canada.
<i>Jan Naneerang</i> Signature of sponsored fiancée - Signature de (ou de la) fiancée	
The above was interpreted to in her/his own language <u>Brenda Bride</u>	Ce qui précède a été interprété dans sa langue à l'intention de _____
Declared before me at <u>Paris, France</u>	Déclaré devant moi à _____
this <u>26th</u> day of <u>December</u> 19 <u>86</u>	ce _____ jour de _____ 19 <u>86</u>
Visa officer - Préposé au visa	
IMM 243 (11 77)	

INAUGURACYJNY BANKIET TV Z ZABAWĄ TANECZNĄ

Z OKAZJI OTWARCIA
NOWEGO POLSKIEGO
PROGRAMU
TELEWIZYJNEGO
NA CITY TV kanał 57

odbędzie się w niedzielę
26 PAŹDZIERNIKA o 5 po poł
2282 Lakeshore Blvd w Sali ZPWK
Wstęp 25 dolarów (w cenie biletu wysmienita kolacja)
ZAPRASZA SERDECZNIE
Producent **KAROLA KĘSIK**
i Zespół Telewizyjny

UBIEGASZ SIĘ O ROZWÓD ?

Wniosek jednego z małżonków wystarcza do otrzymania rozwodu za pośrednictwem Międzynarodowej Agencji do Spraw Rozwodowych. Agencja załatwia na miejscu oficjalne rozwody przez międzynarodowy Sąd, uznane na całym świecie. Opłaty stałe, nieulegające żadnym podwyżkom. Rozwody gwarantowane w ciągu trzech do czterech tygodni.

CENY PRZYSTĘPNE

MÓWIMY PO POLSKU

INTERNATIONAL CONSULTANTS

Suite 2032
33 N Michigan Ave.
Chicago, IL 60601
Tel (312) 346-3176

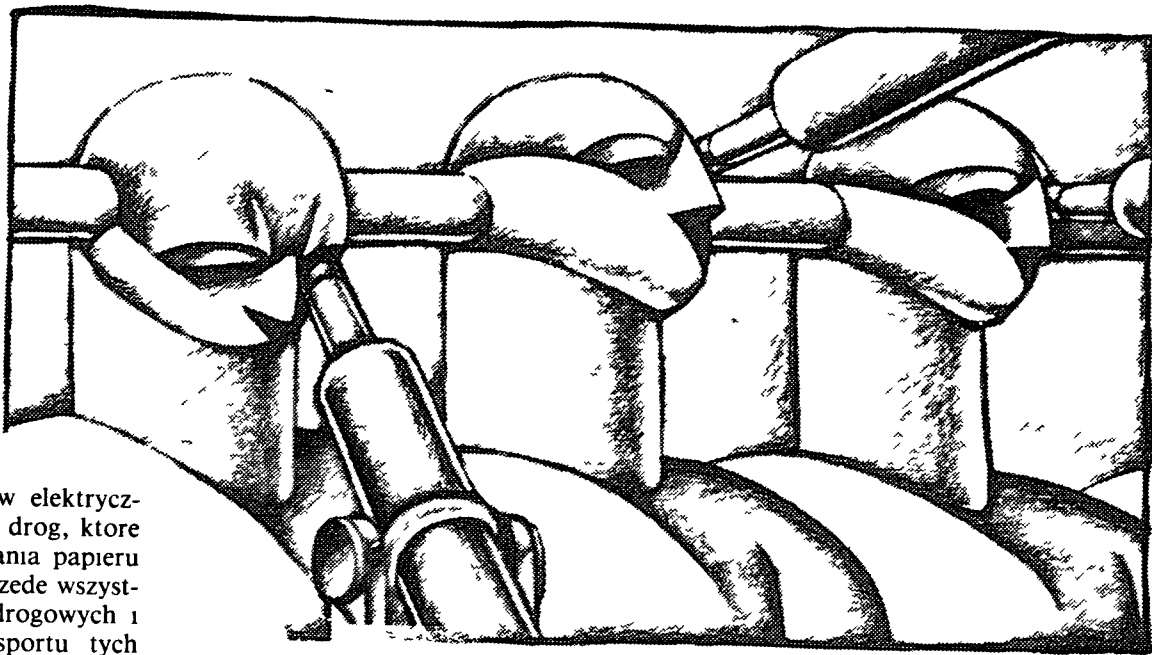
7th Floor
12 W 31st St
New York, NY 10001
Tel (212) 967-4986

BIURA OTWARTE OD 10 RANO DO 5 PO POŁ (WŁĄCZNIE Z SOBOTAMI)

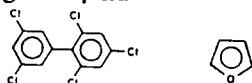
Formalności można także załatwić korespondencyjnie

Mordercze PCB

Chloropochodne dwufenylu (po angielsku "polychlorinated biphenyls", lub w skrócie PCB's) odkryto w roku 1881, a po raz pierwszy zastosowano w roku 1929. Stanowią one odrębną klasę związków chemicznych zawierających dwufenyl (dwa pierścienie benzenowe połączone ze sobą), a w cząsteczce dwufenylu niektóre atomy wodoru podstawione są chlorem. Poniżej przedstawiono przykład takiego związku

Teoretycznie możliwe jest 210 związków zawierających różne ilości atomów chloru w różnych pozycjach. Z tej liczby znane są 102 związki, które zsyntezowano i zbadano ich własności. Techniczny PCB nie jest więc jednym czystym związkiem chemicznym, ale mieszaniną podobnych, ale nieidentycznych związków. Jako cechę charakteryzującą dany produkt podaje się zawartość procentową (wagowo) chloru w mieszaninie.

Chloropochodne dwufenylu są nieaktywne i mają bardzo wysoką stałą dielektryczną, które to cechy tłumaczą ich zastosowanie. Ponadto są nierozpuszczalne w wodzie, odporne na działanie kwasów, zasad i innych związków żrących. Mają wysokie temperatury wrzenia i mogą wrzec bez rozkładu. Jednakże w wyniku długotrwałego wrzenia mogą ulegać częściowemu rozkładowi, w wyniku którego powstają pochodne furanu (wzór powyżej). Są więc pod niektórymi względami podobne do DDT, ale są jeszcze trwalsze niż DDT. Tak więc mimo, że trwałość jest ich niewątpliwą zaletą przy zastosowaniu w przemyśle, ta sama trwałość jest dużym problemem w przypadku zanieczyszczenia środowiska.

Związki PCB znalazły zastosowanie głównie w przemyśle elektrycznym jako płyn dielektryczny w transformatorach i kondensatorach, gdyż związki te obok wysokiej stałej dielektrycznej są niepalne.

W Kanadzie stosowano je również w bardzo małych ilościach jako płyny przenoszące ciepło w układach ogrzewczych oraz jako płyn w prasach hydraulicznych, w papierze kopiującym bez kalki, jako wychwytywacze pyłu na drogach, jako składniki żywic syntetycznych, wyrobów gumowych, farb, wosków i asfaltów oraz oleju smarującego.

Zanieczyszczenie środowiska

Obecność PCB w środowisku naturalnym wykryto dopiero w roku 1966. Możliwe, że związki te występowały w środowisku naturalnym już wcześniej, ale nie były wykrywane ze względu na ograniczone możliwości przyrządów analitycznych. Niektóre źródła nawet przypuszczają, że część efektów toksycznych przypisywanych DDT faktycznie wynikała z obecności właśnie PCB.

Od tego czasu wykryto PCB na wszystkich kontynentach, w wielu rybach i ptakach, w tkance tłuszczowej ludzi i zwierząt, w mleku, w planktonie, w śniegu, nawet w mleku karmiących matek. Wynika to z lipofilowych własności tych związków, dzięki którym wybierają one środowisko organiczne - takie jak tkanka tłuszczowa.

Związki te dostają się do środowiska naturalnego w wyniku wycieków z trans-

formatorów i kondensatorów elektrycznych, w wyniku zwiewania z drog, które popryskano, w wyniku spalania papieru pokrytego min PCB, ale przede wszystkim w wyniku wypadków drogowych i kolejowych (w czasie transportu tych związków) oraz przemysłowych (np. pożar transformatorów elektrycznych w Toronto w roku 1977).

Związki te dostały się również do środowiska w wyniku celowego dodawania PCB do związków owadobójczych w celu wydłużenia działania tych ostatnich. Uczyniono tak ponad 30 lat temu, gdy jeszcze nie znano skutków ubocznych.

Ostatnio stwierdzono dziesięciokrotnie podwyższony poziom PCB wewnątrz budynków zarówno przemysłowych jak i mieszkalnych w porównaniu z powietrzem na zewnątrz. Przypisuje się to awariom jarzeniówek oraz innych lamp próżniowych (np. ekrany video).

Wpływ na zdrowie

Wpływ związków PCB na zdrowie badano na zwierzętach oraz obserwowano skutki przypadkowego spożycia PCB przez ludzi. Stwierdzono zakłócenia procesu reprodukcyjnego u niektórych zwierząt (ptaki, małpy), zakłócenia pracy wątroby, enzymów oraz załamanie odporności. Obserwowano wzrost zachorowalności na raka wątroby wśród szczurow, których karma zawierała PCB.

Jednakże wyniki badań prowadzonych przez National Cancer Institute w USA nie potwierdzają rakotwórczych własności tych związków u ludzi. Jedyne widoczne objawy u ludzi to wysypka oraz łagodne zakłócenia pracy wątroby. Jak dotychczas nie jest znany ani jeden przypadek poważnych schorzeń będących skutkiem ekspozycji na PCB!

Warto może w tym miejscu przypomnieć wypadek jaki wydarzył się w Japonii w 1968 roku, kiedy to zaobserwowano wiele przypadków wysypki, łzawienia, bólów głowy, wymiotów, gorączki i zaburzeń wzroku w wyniku spożycia dużej ilości PCB.

Przyczyną tej epidemii obejmującej ponad 1000 pacjentów był wyciek PCB z układu ogrzewczego w fabryce oleju jadalnego w mieście Kitakiusiu na wyspie Kiusiu. Późniejsze analizy wykazały, że próbki oleju zawierały od 2000 do 3000 ppm ("part per million"), czyli od 0,2 do 0,3% związku zwanego "Kanechlor 400", który jest mieszaniną związków PCB i był stosowany w Japonii jako płyn przenoszący ciepło w układach ogrzewczych. Ponieważ epidemia związana była ze spożyciem oleju nadano jej nazwę choroby olejowej.

Podobne masowe zatrucie olejem miało miejsce w 1981 roku w Hiszpanii. Objawy były bardzo podobne, ale w tym przypadku nie miało miejsca zanieczyszczenie oleju związkami PCB, lecz nastąpiło to w wyniku zbyt długiego ogrzewania oleju mającego na celu usunięcie związków powodujących denaturację.

Po kilku latach stwierdzono, że objawy choroby olejowej w Japonii były wynikiem obecności w tym oleju wysoko toksycznych pochodnych furanu. Te same

związki furanu stwierdzono również w zużytych olejach transformatorowych. Testy laboratoryjne wykazały, że związki PCB ulegają częściowemu rozkładowi w wyniku długotrwałego ogrzewania w temperaturze rzędu 300°C (taką temperaturę uzyskuje się w przypadku awaryjnego przegrzewania się transformatora) z wytworzeniem właśnie toksycznych pochodnych furanu. Tak więc choroba olejowa nie była bezpośrednim skutkiem spożycia PCB, a skutkiem spożycia produktów rozkładu tych związków.

Kontrola produkcji PCB

Po wypadku w Japonii w 1971 roku natychmiast wycofano zastosowanie PCB w wielu gałęziach przemysłu. Od 1972 roku nie używa się tych związków wszędzie tam, gdzie możliwe jest bezawaryjne przedostawanie się PCB do środowiska naturalnego. Obecnie używa się tylko jako składnika płynów transformatorowych.

Produkcję PCB przzerwano w roku 1977, ale problem nie znikł z chwilą przerwania produkcji. Związki te są bardzo trwałe, więc co zrobić z wyprodukowaną ilością? Jest jeszcze w użyciu wiele transformatorów, w których płyn wymienia się co 20 lat.

W USA wprowadzono najpierw dopuszczalne normy stężenia PCB w różnych produktach, szczególnie w przemyśle spożywczym. Potem zakazano używania PCB do wytwarzania jakichkolwiek produktów z elektrycznymi włącznikami. Nakazano również usunięcie transformatorów i kondensatorów zawierających PCB z rejonów wypasu bydła i innych terenów, gdzie możliwe jest zatrucie zwierząt rzeźnych.

W Kanadzie w roku 1975 wprowadzono ograniczenia zastosowania PCB. Najpierw ograniczono wytwarzanie nowych produktów zawierających te związki, potem zakazano wymiany w istniejących urządzeniach. Od 1 lipca 1980 roku nie wolno nigdzie stosować PCB.

Na arenie międzynarodowej istnieje od 1973 roku zalecenie maksymalnego ograniczenia stosowania PCB i to tylko w układach zamkniętych. Jedyne Japonia całkowicie wycofała te związki z użycia.

Powyższe przedsięwzięcia oczywiście są skuteczne i zaobserwowano znaczny spadek zawartości PCB w organizmach żywych. Warto odnotować, że w 1972 roku 2,7% mieszkańców USA i Kanady wykazywało powyżej 3 ppm (0,0003%, lub inaczej 3 mg na 1 kg ciała) zawartości PCB w swoim organizmie. W roku 1977 wskaźnik ten wynosił 8% społeczeństwa, a w roku 1981 już tylko 1%.

Zatrzymanie produkcji i zastosowanie PCB jest łatwe. Ale co zrobić z wyprodukowaną już ilością? Stwierdzono, że w temperaturze powyżej 1000°C związki PCB ulegają spalaniu. Rozpoczęły się jednak znów protesty i dyskusje, gdzie to można spalić. W wyniku tego w USA zaprojektowano i wybudowano statek, który na oceanie spala PCB z wydajnością 99,99%.

W Kanadzie opracowano w 1983 roku sposób usuwania pozostałości PCB z wyprodukowanych uprzednio produktów. Tymczasem opinia publiczna nie pozwalała na uruchomienie takiego procesu ze względu na "możliwość przypadkowego" zanieczyszczenia środowiska. Ta sama opinia nie dostrzegła jednocześnie produkcji pochodnych furanu i dioksanu, które są o wiele bardziej toksyczne i niebezpieczne niż PCB. Jest to typowy przykład myślenia kategoriami "NIM-BY" ("not in my backyard") lansowanego i wykorzystywanego przez polityków oraz powielanego przez środki masowego przekazu.

Tragedia z PBB

Pochodne dwufenylu zawierające w cząsteczce atomy bromu zamiast chloru ("polybrominated biphenyl" - w skrócie PBB) są bardzo bliskim analogiem PCB i były stosowane jako składnik mieszaniny używanej w gasicach przeciwpożarowych, a produkowano te związki m.in. w Michigan Chemical Co. Ta sama firma produkowała również składnik dodawany do paszy dla zwierząt. W roku 1973 miała miejsce tragiczna pomyłka - do paszy dodano PBB.

W wyniku tej pomyłki zginęło 30 tys. sztuk bydła, 1,5 miliona kur i wiele innych zwierząt hodowlanych o wartości ponad 100 milionów dolarów US. Ponadto około 8000 osób w stanie Michigan spożyło mięso zatrute PBB i skarżyło się na dolegliwości wątroby, puchnięcie stawów i osłabienie.

Wypadek ten miał tak poważne skutki, gdyż bardzo trudno było znaleźć przyczynę pierwotnych symptomów u bydła. Stwierdzono, że 97% ludności stanu Michigan spożyło mniejsze lub większe ilości PBB. Największe dawki otrzymał farmerzy i, jeżeli wyniki badań na zwierzętach mogą być przeniesione na ludzi, oni powinni pierwsi zachorować na raka. Jak dotychczas, na szczęście, takiej korelacji nie obserwuje się, a minęło już prawie 13 lat.

Podsumowanie

Mam nadzieję, że przybliżyłem Czytelnikom rzeczywisty stan wiedzy na temat PCB. Wszystkie powyższe informacje są udokumentowane i dostępne w literaturze naukowej. Gdyby kogós interesował bliżej jakiś poruszony tutaj problem - chętnie wskażę odpowiednie źródła. Chciałbym dodać, że nie pominąłem żadnych znanych mi faktów. Uważam, że związki typu PCB powinny być wycofane z produkcji i użycia, ale nie ma obecnie naukowych przesłanek, by wszczynać alarm czy wywoływać panikę z powodu przypadkowego przedostania się małych ilości do naturalnego środowiska. Dlatego więc należy je wycofać? Dlatego, że nie ulegają rozkładowi ani w organizmach żyjących ani w wyniku działania czynników naturalnych (słońce, deszcz). Powoduje to gromadzenie się tych związków w organizmach żywych, a taka kumulacja może okazać się szkodliwa.

STANISŁAW SKONIECZNY

SWIĄTECZNĄ NIESPODZIANKĘ
WYŚLIJ RODZINIE

przez

POLIMEX

PACZKI DO POLSKI

PACZKI MORSKIE

PACZKI LOTNICZE

OFICJALNY PRZEDSTAWICIEL

OWOCE CYTRUSOWE
PACZKI ŻYWNOŚCIOWE
KUPONY Z DOSTAWĄ GOTÓWKI DO RĄK ODBIORCY
ODBIERAMY PACZKI Z DOMU

Prosimy odwiedzić nas osobiście
POLIMEX
2033 DUNDAS ST W TORONTO ONT M6R 1W8
TEL (416) 337 7914

194-220

1575 Sismet Rd Unit 7 Mississauga Ont TEL 624 1965

LACHOWIA
Parcel Service

HAMILTON

151 Queen St N, Suite 2501
L8R 2V7, Tel 522-2777

- Tanie ubezpieczenia dla wizytujących (od \$95 za 3 miesiące)
- Paczki morskie
- Paczki lotnicze
- Owoce cytrusowe i paczki świąteczne

ADVANCE REAL ESTATE LTD

Z przyjemnością zawiadamia że Pani
Danuta Kotapka

została reprezentantem naszej firmy
do spraw kupna i sprzedaży nieruchomości
ZYCZYMY PANI DANUCIE ORAZ JEJ KLIENTOM
MIŁYCH KONTAKTÓW I POMYŚLNYCH TRANSAKCJI

Biurowo 534-9246 Dom 769-5394

UWAGA!

OSOBY ZAPRASZAJĄCE KREWNYCH
Z POLSKI NA WIZYTĘ W KANADZIE

ZALATWIAJĄC UBEZPIECZENIE CHOROBY DLA WIZYTATORA
W POLSKIM BIURZE PODRÓŻY SAVE-O-WAY, KOSZT
ZAPROSZENIA—POTRZEBNEGO DO UZYSKANIA PASZPORTU WYNIESIE WAS

TYLKO:

\$10.00

SAVE-O-WAY
OVERSEAS SERVICES

Po bliższe
informacje
proszę dzwonić
532-3042

331 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2M8
Szybko i sprawnie wysyłamy do Polski i na cały świat lekarstwa,
paczki morskie i lotnicze oraz pieniądze i artykuły domowe —
tanie przeloty do Polski czarterami „LOT”

PIAST

**PACZKI
do
POLSKI**

Enterprises Ltd

121 Roncesvalles Ave., Toronto TEL 531-8786

CENTRUM USŁUG DLA POLONII firmy PIAST oferuje

- paczki lotnicze (4 do 14 dni) od \$ 4 90 za kg bez jakichkolwiek dopłat
- paczki morskie EXPRESS MORSKI (5 do 8 tygodni) od \$ 2 40 za kg bez jakichkolwiek dopłat
- owoce cytrusowe, mleko w proszku, świeże wędliny oraz ok 50 gotowych zestawów standardowych pakowanych na zamówienie w Europie (dos tawa w 2 do 4 tygodni)
- wysyłkę pieniędzy, CASH do rąk przekazy na konto,
- wysyłkę samochodów (odbiorca w Polsce nie płaci cła)
- bilety lotnicze, wize, zaproszenia,
- ubezpieczenia odwiedzających
- na życzenie pakujemy paczki i odbieramy z domu

OWOCE CYTRUSOWE
PACZKI ŻYWNOŚCIOWE
KUPONY Z DOSTAWĄ GOTÓWKI DO RĄK ODBIORCY
ODBIERAMY PACZKI Z DOMU

BANANY \$3.00 za kg
MANDARYNKI \$3.00 za kg
POMARANCZE \$2.80 za kg
CYTRYNY \$2.80 za kg
GREJPFRTY \$2.80 za kg
ANANASY \$3.25 za szt.

Paczki owocowe można zamawiać dowolnie!

Oferujemy ponadto ok 200 różnych produktów do wyboru przez nadawcę a także gotowe paczki standardowe

U nas wszystko można

załatwić telefonicznie

lub listownie!

(416) 531-8786

**NEW YORK LIFE INSURANCE
COMPANY**

FINANCIAL PLANNING - UBEZPIECZENIA
Life Insurance - na życie ● Disability - chorobowe
● Mortgage - hipoteczne ● Business - handlowe
● RRSP, Annuity - emerytury
SOLIDNIE, TANIO I SZYBKO
Po bliższe informacje proszę dzwonić

Andrzej Krysiak
TEL Biuro 226-6515, dom 247-8326

180

DR. WOJCIECH FILIPOWICZ

z długoletnią praktyką w zakresie akupunktury
chińskiej u dzieci i dorosłych oraz doświadczeniem
zdobytym w AKADEMII MEDYCYNY
TRADYCYJNEJ W PEKINIE

ma przyjemność zawiadomić o otwarciu
ACUPUNCTURE CLINIC
w MISSISSAUGA, 3460 Cawthra Rd L5A 2X7
TEL . 270 - 9621

20 33

**HALINA
BARANOWSKA**
MA/AIIC

Ubezpieczenia wszelkiego rodzaju
Biuro 622-1115, dom 746-5270

EVA Electronics
MIROSLAW STEFANSKI oferuje komputery
IBM-PC-XT COMPATIBLE

● wysokiej jakości ● obsługa w całej Kanadzie
ceny nie do pobicia ● fachowa porada na temat
oprogramowania (software)
TEL (416) 749-7728

**NOWY PUNKT SPRZEDAŻY
ECHA TYGODNIA
KINGSWAY MEAT PRODUCTS
AND DELICATESSEN LIMITED**

Wyroby własnej produkcji - 70 gatunków
HUBERT WESIERSKI, IVAN GRGIC
2342 Bloor Str West, TORONTO, ONT M6S 1P3
TEL 762-5365

**Andrzej
z Warszawy**

MISTRZ FRYZJERSTWA DAMSKIEGO
Laureat nagród w Paryżu, Wiedniu, Hamburgu,
współpracujący ze słynną francuską firmą kosmetyków

"PERMA"

zaprasza wszystkie Panie do
HIGH PARK BEAUTY SALON

1547 Bloor St West (między Dufferin i Dundas)
TEL 535-6372

156 182

**Agencja Usług Społecznych
dla Imigrantów**

- prowadzi bezpłatne poradnictwo w języku polskim dla
kobiet ze średnim i wyższym wykształceniem
zawodowym Porady obejmują
- * pomoc w uzyskaniu tłumaczeń i ewaluacji dokumentów,
  - * pisanie resume oraz podanie o pracę
  - * ocenę posiadanych kwalifikacji i ustalenie celu odnoszenia zawodu
  - * informacje co do wymaganych kwalifikacji w poszczególnych zawodach, możliwości zatrudnienia i sposobów szukania pracy

Prosimy dzwonić do J. GASZYNSKIEJ -
TEL (416) 534-8437

COSTI-IAS IMMIGRATION SERVICES
1260 Dufferin St M6H 4C3
(w budynku Wallace Emerson Community Centre -
koło Dupont St)

**PHOTO
GLINSKI**

Wszelkiego rodzaju
usługi
fotograficzne

252-9934

PRZYJDŹ
Z TYM OGŁOSZENIEM
DOSTANIESZ 30%
ZNIZKI

ECHO TYGODNIA
już do nabycia
w Knob Hill Farms
na Lansdowne
w kiosku z gazetami!

I
W
Sunnys

Fish'n Chips,
1598 Queen Str. West
tel. 539-1552

ARNOLD PENK

PRZEDSTAWICIEL Addison on Bay Limited

PREZENTUJE WIELKĄ WYPRZEDAŻ SAMOCHODÓW

przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu

● Szeroki wybór nowych i używanych samochodów ● Nowe samochody '86 posiadają 3-letnią gwarancję lub 60 tys. km power i train, jak również 5-letnią gwarancję korozyjną ● Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję
PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów, załatwia na poczekaniu sprzedaż, pożyczkę. Polecam tanie ubezpieczenia uwzględniające zagraniczne prawo jazdy. Osobista opieka ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta. ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek. Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków, a także znany jest jako społecznik. Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym, trzeba wiedzieć z kim nawiązać tak poważną transakcję. ARNOLD PENK jest wyróżniony przez GM jako "SENIOR MASTER SALESMAN". Czy jeszcze ktoś może to zaoferować? Zanim podpiszecie gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u PENKA

Po wszelkie informacje proszę dzwonić 964 - 3211 lub do domu o każdej porze 731 - 0757 podając nazwisko i numer telefonu

832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College Str.)

ELZBIETA
(ELIZABETH)
KORZYCKA
PRZEDSTAWICIEL
COOKSVILLE DODGE
CHRYSLER

290 DUNDAS ST E Miss
(pomiędzy Cawthra i # 10)
TEL bus (416) 279-3031
Res 625 - 1961

Najlepszy sprzedawca miesiąca

Jeśli jesteście Państwo zainteresowani kupnem nowego samochodu firmy DODGE CHRYSLER lub też kupnem wysokiej jakości używanego samochodu, proszę o kontaktowanie się ze mną pod numerem tel 279 - 3031 lub 625 - 1961

Zrobicie Państwo najlepszą transakcję zgłaszając się do mnie

- * Za darmo AIR COND w niektórych modelach
- * Zniżka pieniężna w wys. \$ 1000 na niektóre samochody
- * Za darmo benzyna wartości \$ 700 na wybrane samochody

Polskie filmy fabularne na kasetach Video

Możliwość utworzenia wypożyczalni kaset lub klubów filmowych

- W chwili obecnej mamy 26 filmów
- Cena kasyety kanadyjskich \$ 60 z przesyłką

Blizszych informacji udzieli listownie przedstawiciel na Kanadzie

**POLMAK SERVICES of ALBERTA
LTD.**

10858-97 St., Edmonton, Alta T5H 2M5

U W A G A

Polonia w Toronto i okolicy

POLISH ALLIANCE TORONTO
CREDIT UNION LTD
2150 BLOOR ST W
(Wejście od wschodniej części budynku)

TEL 762-9523

CODZIENNIE od 12 do 2 30 po poł. i od 7 30 do 9 wiecz.
WTORKI tylko od 12 do 2 30 po poł.
oraz SOBOTY od 10 do 12 30

Konta depozytowe	5 1/2 %	rocznie
Specjalne konta depozytowe	5 %	rocznie
(minimalny depozyt \$5 000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)		
3-miesięczne certyfikaty	8%	rocznie
6-miesięczne certyfikaty	7 %	rocznie
1-roczne certyfikaty	7 %	rocznie
3-letnie certyfikaty	7 %	rocznie
3-letnie certyfikaty (non-redeemable)	7 1/2 %	rocznie

RRSP	7 %	rocznie
Pozyczki personalne	13%	rocznie
Pozyczki hipoteczne	11%	rocznie
(\$50 000 pożyczki ubezpieczone na życie)		
Line of credit	13 1/2 %	rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

CINEMATIC

JANUSZ PIETRUS

tanio wykonuje wysokiej jakości video filmy

Najlepszy sposób na zachowanie niepoważalnych chwil.

ÓZWOŃ 743 - 8142

AB VIDEO - LUX

Profesjonalne video, ceny amatorskie, wszystkie okazje i systemy. Również Insurance Claims, końcowy montaż w studio

Efekty
Powitania z lotniska \$ 26
Wesela od \$ 200
TEL (416) 278 - 5684
Spoza Toronto do 250 km

KLARA MAGILL

113 Roncesvalles Ave
TORONTO, Ont M6R 2K9
Bus tel 537 - 6450

BIURO MIĘDZYNARODOWE SAMOTNYCH

Samotność jest przykra. Pozwólcie Panie i Panowie abymy mogli być waszą pomocą w odnalezieniu tego Szczęścia

207 219

SUNSHINE

Samotność, potrzeba kogoś bliskiego, brak czasu! Wiele pan i panów jest w podobnej sytuacji. Pozwól sobie pomóc w znalezieniu szczęścia, składając ofertę w naszym biurze. Piszcie po najnowszy fotokatalog "LATO 86" (ponad 200 ofert głównie z Polski, również z Kanady i Anglii) oraz informator załączając dolarów 2. Adres Box 339 Station D, Scarborough, Ont M1R 5B8

KABARET DROZDY W PROGRAMIE

"DOBRY INTERES"

UDZIAŁ BIORA

- ▶ ALICJA MAJEWSKA — piosenkarka
- ▶ TADEUSZ DROZDA — satyryk
- ▶ WŁADYSŁAW KOMAR — mistrz olimpijski aktor — bohater filmu R. Polańskiego "Piraci"
- ▶ WŁODZIMIERZ KORCZ — pianista kompozytor piosenki. Żeby Polska była Polską

OTTAWA, ONT — środa, 29 października godz. 8 00 wiecz.
High School of Commerce 300 Rochester St
Inf i przedsprzedaż Nelson Travel — 255 9268

CHATHAM, ONT — czwartek, 30 października godz. 8 wiecz.
Polish-Canadian Club, 281 Inshes Ave

Inf i przedsprzedaż p. A. Jedlinski — 354-0853

LONDON, ONT — piątek, 31 października godz. 8 wiecz.
PSN 554 Hill St

Informacje p. W. Ciesińska — 438-0271

TORONTO, ONT — sobota, 1 listopada godz. 8 00 wiecz.,
międz. 2 listopada godz. 3 00 po poł.
West Toronto Secondary School Aud., 330 Landsdawn Ave

Przedsprzedaż Solarska Pharmacy, 119 Roncesvalles Ave

Informacje i zamówienia — 833 0640

HAMILTON, ONT — niedziela, 2 listopada godz. 8 wiecz.
Scott Park H. School Aud., 1055 King St. E

Przedsprzedaż — F. Kopyes 725 Barton St. E

ST. CATHARINES, ONT — wtorek 4 listopada g. 8 wiecz.
Sala Polish Canadian Legion Hall, 292 Vine St. N

Bilety przy wejściu

KITCHENER, ONT — środa, 5 listopada godz. 8 wiecz.
Sala Polskiego Legionu, 601 Wellington

Przedsprzedaż p. Wojtaszyna — 743 5380

p. Danuta Nowak — 576-8486

OSHAWA, ONT — czwartek 6 listopada godz. 8 00 wiecz.
Sala Stow Weteranów, 1551 Stevenson Rd. N

Bilety przy wejściu

THUNDER BAY, ONT — piątek, 14 listopada g. 7 wiecz.
Polish Hall

MONTREAL P.Q. — niedziela 16 listopada godz. 8 wiecz.
Westmont High School, 4350 St. Catherine West

Bilety Taura Travel 3628 St. Laurent Blvd — 849 3451

Metro Travel 5921 Laurendeau St — 761 5878

Polka Deli 3561 Belair — 727 2311 Informacje 766-9747

CALGARY - piątek, 7 listopada, EDMONTON - sobota, 8 listopada, VANCOUVER - niedziela, 9 listopada, SASKATOON - środa, 12 listopada, WINNIPEG - czwartek, 13 listopada

PROGRAM RADIOWY

"ECHO OJCZYNY"

Od poniedziałku do piątku na fali CHIN FM 100 w godz. od 10 30 do 11 30 rano Program prowadzi KAROLINA KESIK W programie koncert życzeń, wiadomości polonijne i z Polski interesujące wywiady, komentarze, muzyka dla wszystkich 637 College St., Toronto, Ont M6G 1B6, tel 531-9991, dom 247-9755

św. Stanisława i św. Kazimierza

CREDIT UNION

KONTA DZIENNE (DAILY INTEREST ACCOUNT)

Interesujące dla operujących pieniędzmi na bieżąco

- Procent kalkulowany dziennie
- Płacony z końcem miesiąca
- Korzystna stopa procentowa
- Dla emerytów w ramach programu 60+ o 0.5% wyższa stopa procentowa

PYTAJ O KONTA DZIENNE WE WSZYSTKICH ODDZIAŁACH TWOJEJ CREDIT UNION

220 Roncesvalles Ave
tel 537 2181
12 Denison Ave
tel 863-0996

2987 Bloor Str. W
tel 236-1225
4260 Cawthra Rd
tel 848-4303

